

Z A U R Q Ə R İ B O Ğ L U

Q A R A G Ü N Ü N
A Ğ G Ü N V Ə K İ L İ

R O M A N

“Qaragünün Ağgün vəkili” romanı çağdaş Azərbaycan ədəbiyyatının maraqlı imzalarından olan Zaur Qəribəoğluğun “Aldadılmış ər” povestindən sonra ilk iri həcmli əsəridir.

Birnefəsə oxuyacağınız bu romanda hadisələr Qaragün şəhərində cərəyan edir. Bu şəhərin sakinləri ağ gün sorasında “qara günü ağ günə yavanlıq” edirlər. İnanırlar ki, kimsə nə vaxtsa onları ağ günə çıxaracaq.

Mətnin qayə və ideya qatında qaragünlü bir cəmiyyətin işıqlı sabaha qovuşması istəyi dayanır. Yazıçı bu əsərlə yaşadığı cəmiyyətə mesaj göndərir. Oxuyacağınız sizə tanışdır. Əsərdə baş verən hadisələri oxuyub, deyəcəksiniz:

“Bunlar elə bizim başımıza gələnlərdir ki!”

Yazıçı həyat hadisələrinə öz yaradıcılıq prizmasından yanaşır. Bəzi məqamlarda qəfil güllə kimi açılan sarkazm, ironiya ilk baxışda oyuncaq tapançadan açılan atəş kimi “yüngül” olsa da ağırsı möhkəm olur.

Bu əsər seçki saxtakarlığını nəsrə gətirən ilk mətndir. İlk dəfədir ki, parlament seçkisi ərəfəsində baş verən iyrənc oyunlar bədii təxəyyülün süzgecindən keçirilir.

“Qaragünün Ağgün vəkili” maraqla oxuyacağınız bir əsər olacaq. Vaxtı itirməyin!

Az 2

Zaur Qəriboglu / Qaragünün Ağgün vəkili (roman)

Bakı, Qanun Nəşriyyatı, 2011

116 səhifə. 300 tiraj

Redaktor: Kənan Hacı

ISBN 978-9952-26-214-8

© Z.Qəriboglu, 2011

E-mail: gariboglu@yahoo.com

© Qanun Nəşriyyatı, 2011

Bakı, Az 1102, Tbilisi pros., II Alatava 9.

Tel.: (+994 12) 431-16-62; 431-38-18

Mobil: (+994 55) 212 42 37

e-mail: info@qanun.az

www.qanun.az

Bu mənim uşaqlıq arzumdu: Deputat olmaq istəyirdim.

Biz şəhərə yaxın rayonların birində – Qaragündə yaşayırdıq. Rayonun girəcəyində birmərtəbəli, üçgözlü evimiz və bağbağatlı həyətimiz var. Həyətdə hansı meyvə ağacından, güldən desən, var. Hamısı rəhmətlik atamdan qalmadı. Yazıq kişi öz əlləriylə bu ağacları əkib, qulluğunda dayanıb, böyütmüşdü. Atamdan sonra məndə həvəs hardan idi ki, bağa qulluq edəm? Yenə Səhra sağ olsun ki, mən onun atasına hörmət qoymasam da, o, mənim atamın xatirələrin əziz tutmaq üçün, kişinin ruhu şad olsun deyə, arada ağaclara, güllərə su verir, diblərin boşaldır. Bir sözlə, həyətimizin gözəl mənzərəsi var. Amma nə olsun, çölə çıxdın, adam qorxudan qaçıb, içəri girmək istəyir. Bütün ətraf rayon və qəsəbələr

abadlaşdırılsa da, bu abadlıq hələ bizim Qaragünə nəşib olmayıb. Əvvəllər olduđu kimi yenə də qışda qar-yağış yağanda yollarımız palçıq olur, qazımız, işıgımız isə fasilələrlə verilir. Bir sözlə, adı kimi rayonumuzun sakinləri də qara gündədirlər.

Adı demişkən, rayonun adının da yaranması qəribə olmuşdu. Deyilənlərə görə o vaxtlar sərhədlər açıq olan ərafədə (sovetlər birliyindən də qabaq) Cənubi Azərbaycanda şahın sarayında münəccim olan Ağgün adlı kişi bir gün eşidir ki, ulduzlardan şaha yalan xəbər gətirdiyi üçün edam olunacaq. Kişinin canına vəlvələ düşür, vəziyyətdən çıxış yolları arayır və nəhayətdə üçüncü, özündən iyirmi beş yaş da kiçik arvadı Şəhrəbanunun məsləhətiylə ailəsiylə birgə bu taya keçir. Bu tayda münəccimliyən daşın atıb dolanışıgın yolların arayır. Bir külfət ailəni dolandırmaq çətindi axı... Bu kişinin üç arvadı və oğullu, qızlı düz on yeddi övladı vardı. Bu uşaqlardan yeddisi oğlan, qalanları isə qız idi. O, bu böyüklükdə külfətlə gəzmədiyini kənd, qəsəbə qalmır ki, çadırlarını qurub yaşamasınlar. Nəhayət gəlib bizim

rayona yetişir və buranın torpağını çox bəyə-
nib, çadır qurub, ailəsiylə birgə biryolluq bura-
da yaşamağı qərara alır. O zamanlar bütün bu
ərazilər səhralıq imiş və Ağgün kişi oğlanlarıy-
la köməkləşib özlərinə çiy kərpicdən və qəm-
bər daşlardan bir neçə koma tikir ki, hər qadını
ayrı komada saxlasın. Hansı ki, hardasa on il
bundan qabağa qədər bu komaların ikisi uçub-
dağılmış, biriysə, yaxşı vəziyyətdəydi. Nəha-
yət o, da uçulub dağıldı. İndi həmin yerdə ar-
vadlar cır-cındır satırlar. Ağgün kişidən yadi-
gar qalan bəzi iri qəmbər daşlarsa, arvadların
altlıq daşı olub. Üzərində oturub, qarşılarna
da taxta parçasından rəf düzəldib, alver edir-
lər. Hər səhər də həmin bu altlıq daşının üzə-
rində arvadlar arasında saçıyoldu olur. Biri di-
gərinə böyük olan daşın ona məxsus olması,
yalnız o, həmin daşın üzərində otura bilər de-
yə, ağızlarından çıxmayan söyüş qalmır ki, de-
məsinlər. Bir sözlə, hər gün burada qəmbər daş
üstdə cında satan arvadlar arasında “mühari-
bə” olur. Bu arvadların “davasını” seyr etmək
mənə xüsusi zövq verir.

Bir qadın:

– Ağz, bir daluva bax, gör, sənin o boyda dalun var ki, gəlib, mənim yerimə girib, özünü basmısan daşımın üstünə?!

Digər qadın:

– Bura bax az, ağzuvun danışığını bil, bu dəqiqə, səni elə cıraram ki, həkimlər də tikə bilməz ha...

Hə, deyəsən, bizim cındaçı arvadlardan çox danışdım, Ağgün kişinin ailəsini burada necə dolandırdığından da bir neçə söz demək yadımdan çıxdı.

O taylı kişi çox çək-çevir edir, nəhayət, dolanışığın yolunu torpaqda tapır. Uzun əzab-əziyyətdən sonra rayona qonşu kənddən kanalla su çəkdirir, şərait qurur. Və başlayır işə... Bir neçə hektar taxıl əkir, becərir, satır, bununla da əməllicə dolanırdı. Bir sözlə, Ağgün kişi tacir olmuşdu. Taxılçılıqdan əlavə başqa şəhərlərə də səfərlər edir, alıb gətirdiyi xalıları şəhərdə baha qiymətə satırdı. Kişi alın təriylə bu səhralıqda əməlli-başlı şəhər salmışdı. Artıq bu şəhərə köçənlərin də sayı gün-gündən artırdı. Bura axışanların əksəriyyəti demək olardı ki, haylar idi. Çünki onlar da o zamanlarda torpaqsız bir mil-

lətiydilər. Hara qədəm basırdılarsa, oranı özlərinin dədə torpağı elan edirdilər. Ağgün kişi isə, bu şəhərin artıq sahibi kimi öz yeni qonşularına da tarlasında iş verir, onların da ailələrinin dolanışığına köməklilər göstərirdi. Bununla da mehriban qonşular birgə işləyir, birgə də qazanırdılar. Bir neçə il belə davam edən mehribançılıqdan sonra haylarda şəhərə sahib çıxmaq arzusu yaranmışdı. Get-gedə qonşular arasında mehribançılığın yerini kiçik söz-söhbətlər almışdı. Kiçik söz-söhbətlər getdikcə böyüyür, əməllicə “müharibəyə” çevrilirdi. Şəhəri Ağgün kişinin salmasına baxmayaraq, sonradan gələn haylar, daha doğrusu, Ağgün kişinin qulluqçuları hazır şəkildə şəhərə sahib çıxmaq, özününküləşdirmək istəyirdilər. Bu üzdən də Ağgün kişini ailəsiylə birgə buradan qovmaq niyyətindəydilər. Necə deyərlər: – “Yersiz gəldi, yerli qaç!”. Bunu da şəhərin başçısı Ağgün kişinin ədalətsizliyi, onları çox işlədib, haqlarını az verməsiylə dəyərləndirirdilər. O zamankı hadisələr, bu günkü dünyada diktatorlara qarşı baş verən millət etirazına bənzəyirdi. Onlar da Ağgünün zülmkar olduğundan gileylənirdilər. Amma

çifayda, Ağgün demək olar ki, şəhərdə bütün idarəetməni öz əlinə almışdı. Kim idi, onun qabağında hətərəm-pətərəm danışan, həmin adamı anındaca, göndərərdi gedər-gəlməzə. Necə ki, bir hay qulluqçusunu etmişdi.

Deməli, bir gün Ağgünün çobanı olan Avedis adlı hay: – Bu gündən, özünə çoban tap, məndən sənə çoban olmaz. Biz sizin kimiləri qapımızda işlədirik. Neylək, gəlib, düşmüşük bura, bir tikə çörəkdən yana nə işə desən, gedirik ki, ailəmizi dolandıraraq. Amma sən də lap, ağ elədin. Kişilərimizi qul kimi işlədir, arvadlarımızı da istədiyini kimi istifadə edirsən, – deyərək, etiraz etmişdi. Ağgün ağına-bozuna baxmayıb, hamının yanında lapatkanı kişinin başına necə vurmuşdusa, başı iki yerə bölünmüşdü. Bunu görən digər haylar da qorxularından başlarını aşağı salıb, işlərini – qulluqlarını etməyə başlamışdılar. Amma ürəylərindəki elə ürəklərində idi. Fərsət tapan kimi əkəcəkdilər Ağgünün başını. Çünki doğurdan da Avedis dediyi kimi Ağgün şitini çıxarmış, hayları lap, gözüylə görən etmişdi. Özlərini işlədir, lazım olanda da elə, gözlərinin qaba-

ğında arvadlarını tutub, kol-kosa salıb, aya-qüstü işini görürdü. Amma gərək, haqqına deyəm ki, hayların arvadları da Ağgündən yana əriyirdilər. Hələ, yeni yetişib, ətə-cana dolan hay qızlarını demirəm. Hamısının dadına birinci Ağgün baxır, sonra da oğlanları işlərini görürdülər. Müsəlman arvadlarının ixtiyarı nəydi ki, azca da olsa, qısqanclıq edələr. Vallah, Ağgün başlarını kəsib, itə atardı. Bir də ki, fikriniz bu vaxtlara gəlməsin, o zamanlar qadınların hüquqları özlərində deyildi. Bir kişi ürəyi istədiyi qədər qadın saxlayır, istifadə edirdi. Amma düzünü deyim ki, o dövr də bir dövr olmuyub ha... Heyif deyil, indi qadına da qadın olaraq hörmət edir, dəyər verirlər. O zamanlar qadın insan yox, əşya hesab edilirdi. Kişi nə dedi, nə etdi, qadının haqqı nədi ona bir kəlmə söz deyə?!

Beləcə, Ağgün kişi uzun sürən hökmürlük dövrünün sonlarında, xeyli qocaldıqdan sonra xəstələnib, yatağa düşür. Nə qədər çalışsalar da, onu həyata bağlayıb, ayağa qaldıra bilmirlər. Artıq haylar da sevinməyə başlamış-

dılar ki, bu zülümkardan (Onlar belə düşünürdülər) canları qurtarır.

Ölümünə bir gün qalmış, Ağgün kişi böyük oğlu Məhəmmədrzanı yanına çağırıb, vəsiyyətdir ki, o, dünyasını dəyişdikdən sonra oğlanları bu şəhərə Qaragün adını versinlər. Çünki o, adı kimi buranı ağ günə çıxara bilmədi.

Ağgün kişi öldü. Onu şəhərin girişində dəfn etdilər. Şəhərə də kişinin vəsiyyətinə uyğun olaraq, "Qaragün" adını verdilər. Bir müddət bu şəhərdə baş çıxarmağa çalışan Ağgünün övladları sonradan öz xoşları ilə başqa bir şəhərə mühacir etdilər. Əllərinə girəvə düşən haylar tələm-tələsik şəhərin adını dəyişib, şəhərə Ağgün kişi tərəfindən öldürülən çoban Avedisin adını verib, Ağgünün məzarını da uçurub, dağıtdılar. Baş daşını nə qədər çalışsalar da yerindən tərpədə bilmədilər. Sanki, hansısa İlahi bir qüvvə həmin baş daşını qoruyub, saxlayaraq, biz nəsilərə çatdırırdı. Bu gün də həmin məzar qəsəbəmizin girişindədi. Üzərinə doğum, ölüm tarixi yazılmayan bu daş parçasının üzərinə ərəb dilində deyilənlərə görə: – "Bu dünyada ağ günə çıxma bilməyən qaragün"

misraları yazılıb. İndi məzarın vəziyyətin görsəz, doğurdan da qaragün vəziyyətindədi. Gündüzlər üstündə pişiklər çıрмаqlaşır, gecələr, qurdlar ulaşır. Bu məqamda qəsəbəmizin müasir dövrdəki vəziyyəti haqda da bir neçə kəlmə desəm, yerinə düşər. Elə mən özümə Ağgün təxəllüsünü də məhz Ağgün kişinin xatirəsini əziz tutmaq üçün seçmişəm. Əgər deputat olaramsa, söz vermişəm ki, Ağgün kişinin qəbrinin üstündə böyük bir abidə ucaldacağam.

Qaragün camaatı Ağgün kişidən sonra bir gün belə ağ gün görmədi. Haylar ərazini özəlləşdirdilər. Şəhərdə ordan-burdan gəlmə türklərin də taxıl sahələrini əllərindən alıb, xeyri də mənimsədilər. Beləcə, bir neçə illərdən sonra burada türklərin çoxluq təşkil etməsiylə, hayların ağalığına son qoyuldu. Həmin vaxtlar hayların bu şəhərdə türklərə qarşı tutduğu divan da şəhərin sağ qalan cavanları tərəfindən cavabsız qalmadı. Onlar bu şəhərin haylarını daş-qalaq edib, qovdular. Doğma şəhərimiz özümü zə qayıtdı. Şəhərin adını yenidən dəyişərək, Ağgün kişinin vəsiyyətiylə Qaragün qoydular. Amma

adından fərqli olaraq, şəhərdəki iqtisadi inkişaf, insanların xoş güzarını, abadlığı, şəhərin qara gündə yox, ağ gündə olduğunu göstərirdi.

Qədim dövrlərdə bir çox şəhərlər olmuşdu ki, bu gün həmin şəhərlər bizim bu iri göydələnləri olan Bakımızın yanında çox kiçikdirlər. Məhz bu üzdən də Başkəndimizin yanında onlara şəhər demək, bir az gülməli alınır. Bu səbəbdən də keçmişdə şəhər adlandırılanların bəzisi kimi bizim Qaragün də Bakı ətrafı rayon adlandı. Adı kimi camaatı da qaragündədi. Rayonumuzdan artıq ikinci dəfə seçilmiş deputat, xalq içində yaltaq şair kimi tanınan Cəsur Cəsərətlinin də bu camaata bir xeyri yoxdu. On ildi ki, camaatın adından mandat sahibidi, lakin bu on ildə onu cəmi bir dəfə parlamentin iclasının gündəlik məsələsi millət vəkllərinin məvaciblərinin qaldırılması olarkən, öz xeyrinə danışdığını görmüşəm. Odur ki, bir qaragünlü olaraq, bütün bu olanları sakit müşahidə edə bilməzdim. Təsərrüfat işləri üzrə direktor müavini işlədiyim məktəbdən öz ərizəmlə çıxıb, növbəti parlament seçkilərində rayonumuzdan namizədliyimi irəli sürmək qərarına gəldim.

Məncə, bu millətə vəkil yaltaq şair yox, öz içindən çıxmış övladının olması lazımdı. Düşünürəm ki, bu da mənəm. Məncə, qərarım Qara gün camaatının da ürəyincə olacaqdı. Onlar bu dəfə öz layiqli namizədlərinə səs verib, qara günlərini ağartmağa çalışacaqlar. Əks halda, bu camaatın qara günü daha da zülmətə çevrilə bilərdi...

II

Evə gələn kimi Səhra sevincək, qarşıma keçib, sual atəşinə tutdu.
– Namizədliyini qəbul etdilər?

– Hə, şükür Allaha, Yunusun köməkliliylə imza toplayıb, təqdim etdim. İndi artıq təbliğatımla məşğul olmalıyam...

Səhrayla söhbətimiz qısa oldu. Mən dərhal iş otağıma keçib, bilgisayarımın qarşısında oturub, qapını da bağladım. Çünki Səhra mənim namizədliyimi irəli sürməyimin əleyhinəydi. Ona elə gəlirdi ki, Cəsur Cəsarətli kimi ikiüzlü olan yerdə mən seçilə bilmərəm. Bir də nədən-

sə özünün atası dövlət məmuru – polis rəisi olmasına baxmayaraq, onun danışıqlarından müxalif fikirli olduğunu sezirdim.

O zamanlar onların ailəsi imkanlı olduğu üçün atası gözünün ağrı-qarası qızının mənim kimi kasıb, imkansız oğlana vermək niyyətində deyildi. Daima qızıyla münasibətlərimizin pozulmasına çalışmasına baxmayaraq, bizim sevgimiz ona qalib gəldi. Səhra mənə qoşulub qaçdı. Artıq altı ildir ki, onunla evliyik. İl yarım bundan qabağa kimi Səhranın valideynləri bizimlə küsülüydülər. Bu üzdən də Səhra valideynləriylə danışmadığımızı görə narahat idi. Amma indi hər şey öz qaydasındadır. Qaynatam rüşvətxor məmur olduğu üçün ondan zəhləm getsə də cəndərdi Səhranın xatirinə üzdə, adam içində onlarla yaxşıyam. Son zamanlar qaynatamla münasibətlərimi bir az da yaxşılaşdırıram ki, mənim deputat seçilməyimdə onun da rolu ola bilər. Düşünürəm ki, çətini seçilənə kimidi, seçilsəm, gərək o, rüşvətxor dövlət məmuruyla bütün əlaqələri kəsim. Çünki o, mənə ləkə ola bilər. Deyəsən, Səhra da mənim bu kimi fikirlərimdən duyucq düşmüşdü. Hiss edirdim ki, üzü-

mə bir söz deməsə də, sətiraltı mənalarla yanlış fikirdə olmağımı mənə anladmağa çalışırdı. Onu günahlandıra bilmərəm. Valideyn nə qədər pis olsa da, övlad üçün əlçatmazdı, ülvidir. Amma indi elə övladlar var ki, valideynin Allahdan sonrakı varlıq olduğunu duya bilmirlər. Elə biri qonşumuz Nazxanım. Atasının ev-eşiyini satıb, onun puluyla özünə əməlli-başlı şərait qurmuşdu. Özündən də on iki yaş kiçik kişini tutub, gətirib evinə salmış, ondan da iki uşaq doğmuşdu. Həyətin küncündə də bir tövlə tikib, atasını ora salmışdı. Yazıq kişiyə yemək-içmək də vermir. Qonşular əllərinə keçəndən tövlənin bacasından kişiyə ötürürdülər. Nazxanım biləndə ki, qonşular atasına yemək verir, aləmi qatırdı birbirinə ki, məgər, mən atama baxmıram ki, siz ona yemək verirsiniz?!. Sadəcə, cavan ailəyəm (45 yaş olardı) deyə, kişini öz yanımızda saxlamıram. Gül kimi ev vermişəm ona. Özüm də hər gün nə yeyirəm, ona da yedirirəm. Ay yalansa sənin atan yazıqdı, özünə lənət. Kişi axırda avqust ayının isti günlərində öldü. Ölümündən də ilk olaraq qonşular xəbər tutdu. Neçə gün idi ölüb, quruyub qalmışdı. Meyitin iyindən həyəətə

girmək olmurdu. Meyitə nə Nazxanım yaxın durdu, nə də arvada oxşuyan əri... İkisi də burunlarını tutub qaçdılar. Kişinin meyitini qonşular tövlədən çıxarıb, məscidə aparıb, qüsulunu verib, kəfənlədib, aparıb, dəfn elədilər.

Sözüm onda deyil. Yəni demək istəyirəm ki, Səhra belə övladlardan deyildi. O, mənə nə qədər çox sevsə də, hiss edirdim ki, valideynlərinə olan məhəbbəti daha da böyükdü. Hətta arada onun valideynlərini məndən çox istəməsinin üstündə evdə söz-söhbət salsam da, sonra səhvimi anladım. Valideyninə dəyər verməyən, sevməyən birisi ərini, ailəsini necə sevə, dəyər verə bilərdi axı?! Bəlkə də, Səhranın valideynlərinə olan məhəbbəti məndə ona görə paxıllıq hissi oyadırdı ki, özümün valideynlərim yoxuydu. Valideynlərimi itirdiyim vaxtdan il yarım ötməsinə baxmayaraq, mənə elə gəlirdi ki, əvvəlcədən heç valideynim olmayıb. Mən elə öz-özümdən yaranmışam. Amma həmin dəhşətli gecəni xatırlayıb, mənim də atam, anam, qardaşım olduğunu duyanda, elə zənn edirəm ki, bu gün onlar məndən çox uzaq olan məmləkətdə yaşayırlar. Elə bir məmləkətdə ki,

orayla bizim məmləkət arasında heç bir əlaqə yoxdu. Nə zamansa özümün də həmin məmləkətə köcəyimi, ailəmlə birgə xoşbəxt yaşayaçağımı düşünürəm. Bəzən də həmin məmləkətdə bizim kimi canlı insanların yox, kölgələrin yaşadığını bilib, çox qorxuram. Hətta, həmin kölgələr doğmalarım olsalar belə onlarla birgə olmaq istəmirəm. Bəzən də bütün bu təsvirlərdən ayrılıb, öz ağılımla düşünürəm. Nədənsə, mən ölümdən sonrakı həyata inana bilmirəm. Mənə elə gəlir ki, insanın ölümüylə də hər şey bitir. Sadəcə keçmiş zamanda insanlarda ölüm adlı bir qorxu yaratmaqla, onları doğru yola yönlətmək istəyiblər. Bütün bu kimi fikirlər içimi didib-parçalayır. Bəzən də bu fikirlərimə görə öz-özümə üsyan edib deyirəm: – Ölüm və ölümdən sonrakı həyat var!

III

O gün... Haqqında danışmaq, xatırlamaq belə mənə çox pis təsir edir.

Qaragündə qalmaq mümkün deyildi. Elə bil, Allahdan bu rayonun adı kimi təbiəti, havası da qara gündədi. Sanki, Allahın qəzəbinə gəlmişik. Beləcə isti yay günlərində Qaragün camaatının əksəriyyəti istidən canlarını qurtarmaq üçün öz dədə-baba rayonlarına gedib, orada istirahət edər, dincələr, havalar bir az sərinləyəndə, dönüb, evlərinə gələrdilər. Qalanlar isə Qaragün cəhənnəmində bişə-bişə qalardı. Bizim ailəmiz də həmişə yayda kəndə gedərdi.

Atamın bir köhnə maşını da vardı. Hər gün səhər sübhdən evdən çıxar, Qaragün dayanacaqlarından adamın birin bir manatdan müştəri götürərək şəhərə aparar, qayıdanda şəhərdən də götürüb geri dönərdi. Bir sözlə, kişi sürücülük edərdi. Anamsa, Qaragünün dağılıb-uçulmuş poliklinikasında tibb bacısı işləyirdi. Beləcə, yaşayırdıq. Qardaşım da nişanlıydı. Arada şəhərdə ucalan göydələnlərdə fəhləlik edib, pul yığar, yığıdığı pullarla anamla gedib, gəlin üçün gərəkən əşyalar alardı. Çox sevinirdi ki, onun da ailəsi olacaqdı. Hətta mən onlardan gizlin qəlbimin dərinliyində arzula-

yırdım ki, ata olmağı Allah mənə nəsib etmədisə də, heç olmasa, qardaşımı bir neçə övlad sahibi etsin, razılıq versələr, uşağın birin də Səhrayla mənə övladlığa verərlər. Gedib, qanını bilmədiyim, hansısa uşağı kimsəsizlər evindən götürüb, saxlamaqdansa, qanı qanımdan olan bu uşağı doğmaca balam da hesab edə bilərdim. İnanırdım ki, qardaşım Ariz də bu fikrimə etiraz etməyəcəkdi. Çünki biz gerçəkdən də elə qardaşlardıq ki, bir-birimizin xoşbəxtliyi, rahatlığı üçün hər şeydən keçərdik. Anam bizə bir-birimizə qarşı mehriban olmağı öyrətmişdi. Hətta bir dəfə uşaq olarkən, xatırlayıram ki, oyuncaq maşın üstündə qardaşımla dalaşmışdıq. Anamın bizi çıxırıb ayırandan. Sonra mətbəxə keçib necə hönkürdüyünü gördüm. O zamanlar uşaq olduğum üçün bunun mənasını anlamasam da, sonradan bildim ki, anam biz qardaşların oyuncaq maşın üstündə vuruşduğumuza görə kövrəlmişdi. İndidən övladlarının oyuncaq üstündə dalaşdığına məyus olmuşdu. Bir sözlə, bizim ailədə hamının bir-birinə qarşı böyük məhəbbəti vardı. Anam atamdan fərqli olaraq, tibb bacısı olmağına baxma-

yaraq, siyasətə də maraqlı qadın idi. Arada evdə bizimlə siyasi müzakirələr edir, içimizdə vətənə, torpağa qarşı böyük məhəbbət oymağa çalışırdı. Hətta bir dəfə siyasi, müxalif fikirlərinə görə anamı işlədiyi poliklinikadan da çıxarmaq istəyirdilər, lakin anam tibb bacısı olmağına baxmayaraq, dünya görüşlü, savadlı qadın olduğu üçün bacarmamışdılar. Anam poliklinikanın baş həkiminə: – Vətənim sevdim üçün məni işdən azad edirsinizsə, sizin qanınıza şübhəylə yanaşırım, – deyərək, baş həkimi susdurmuşdu. Həm də anam heç bir siyasi partiyanın üzvü olmadığı üçün onu işdən çıxarmağa əsasları olmadı. Adətən indi dövlət işində işləyən biri heç bir müxalif partiyanın üzvü ola bilməz. Dərhal həmin insanı şərləyib, başqa bir bəhanəylə işdən azad edirlər. Anam partiyalılığının olmamasının əsas səbəbini belə izah edirdi: – Bizim məmləkətdə nə sağlam iqtidar, nə də ki, sağlam müxalifət yoxdu. Bu üzəndən də mən mübarizə aparmaq üçün bir təşkilat seçə bilmirəm, – deyirdi.

Əvəllər mən də Səhrayla birgə kənddə gərdər, orada maldarlıq, bostançılıqla məşğul

olub, qaldığımız müddətdə ailəmizə köməklik edərdim. İlk dəfəydi ki, nədənsə nə Səhranın, nə də ki, mənim kənddə getmək həvəsimiz olmadı. Atam, anam, qardaşım getdilər. Hətta anam sonuncu dəfə qapıdan çıxarkən: – Ay bala, xarabaxanada istilərlə nə edəcəksiniz, ürəyiniz dayanacaq?! Ağlınızı başınıza yığın, hazırlaşın, siz də gedək, – desə də, getmədik. Anama: – Siz gedin, bir-iki günə biz də gələrik, – deyib, onları yola saldıq.

İstidən evdə durmaq olmurdu. Odur ki, Səhrayla həyətdəki talvarın altında oturub çay içirdik. Gecədən xeyli keçmişdi. Artıq yatmaq vaxtıydı. Səhər işə gedəcəkdim. Evə keçib, köhnə, işləyəndə qəribə uğultulu səsi qulaqları tutan yelpəyi işə salıb, yerimizə uzandıq. Adəti üzrə hər dəfə yatmağa uzanarkən bir-birimizlə şən zarafatlar etsək də, bu dəfə elə bil ikimizin də içinə bir qorxulu sükut çökmüşdü. Dolabın üzərindən televizorun pultunu götürüb, işə saldım. Efirdən komik, lakin böyük fəlsəfi mənalı və maraqlı bir film gətirdi. Biz filmdəki hadisələrə gülərək, bəzən də heyflənərək baxarkən, qaçan sətirərdə filmin davamının xə-

bərlər proqramından sonra yayımlanacağı sözləri yazıldı. Az keçməmiş, filmin maraqlı yerində kəsdilər. Mən öz-özümə: – Bu da hardan çıxdı e... Gül kimi kinoya baxırdıq, – deyə deyindim. Pultu əlimə alıb, xəbərlər proqramı bitənəcən digər kanallara baxım deyə, nə qədər düymələri basdımsa, kanalı dəyişmədi. Sən demə, pult yataqda altımda qalıb deyə, daşının biri düşüb. Yerimdə qurcalanıb, daşı tapdım, onu yerinə taxıb, kanalı çevirmək istəyirdim ki, efirdən qəzaya düşən maşını görüb, əlim havada qurudu. Bu atamın maşınıydı. Kəndə çatmaqlarına az qalmış, “Kamaz” markalı maşınla toqquşub, qəza törətmişdilər. Aparıcı: – Qəza nəticəsində VAZ 2106 markalı maşında olan iki kişi və bir qadın yerindəcə vəfat etmişlər, – deyəndə, artıq özümü bilmədim. Elə o gündən bu günə də özümü bu həyatda hər şeyimi itirmiş hesab edirdim. Lakin Səhra mənə bu məşəqqətli həyat yollarında dəstək oldu. O, mənə bütün dərd-sərimi unutturdu. Yenidən həyatda inamla yaşamağa başladım. Məhz bu üzdən də uşaqlıq arzumu, deputat olmaq istəyimi reallaşdırmaq qərarına gəldim. Səhra yenidən

məni bu həyatın üzünə gülərək baxmağı öyrətdi. Mənə odur ki, bu gün onun valideynlərindən zəhləm getsə də, arada Səhranı mənə bəxş etdikləri üçün ürəyimdə gizli də olsa, onlara minnətdarlıq edirdim.

IV

Gecəyarıyadək bilgisayarın qarşısında oturub, "Facebook"dakı rəsmi profilimdə öz seçki platformamı reklam etdim. Daha sonra yeni göndərilən dostluq təkliflərini qəbul edib, sual verənlərin suallarını cavablandırıdım. Allah bu ingilis gədəsindən razı olsun ki, "Facebook"u açıb. Pul-falan vermədən hərə öz platformasını reklam edir, seçiciləriylə əlaqə saxlaya bilir. Yoxsa, bizimkilər, ay aman, indi heç, pulsuz üzünə tüpürən də yoxdur.

Dediyim kimi gecəyarıyadək internetdə məşğul olduğum üçün səhər yuxudan bir az gec oyandım. Dərhal ayağa qalxıb, əl-üzümü yudum və Səhranın açdığı səhər süfrəsinə əy-

ləşdim. Tələsik bir şeylər atışdırıb, qalxıb kostyumumu geyib, kalustukumu taxdım. Bir az güzgünün önündə dayanıb telimi də daradım. Qapıdan çıxmaq istəyəndə, Səhra:

– Tələt, hara belə, – dedi.

– Atovun yanına gedirəm. Görüm, bu neçə ildə bir işə yarıyacaq?

– Nə işə?

– Nə işə olacaq, təbliğat kampaniyamı başlamaq üçün bir az pul lazımdı. Versin, seçildəndən sonra qaytararam...

– Hə... Nə bilim, get, bax da... Bəlkə, verdi...

– Hm...

Səhranın üzündən öpüb, qapıdan çıxdım. Həmişə gülürüzlə, həyəətə çıxıb, darvazaya qədər məni yola salan Səhra nədənsə, bu gün belə etmədi. Mənə elə gəldi ki, atasının yanına gedib, pul almağımı istəmirdi. Bəlkə də ürəyində: – “Başqa vaxt atamı bəyənmişim, onu rüşvətxor məmur adlandırır, indi isə, ondan pul istəməyə gedir” – deyə düşünürdü. Haqlıydı, amma indi deputat olacağımsa, gərək, siyasətim də olsun. Elə ilk siyasət təcrübəmi də

qaynatam Hamletdən başlayacaqdım. Siyasət işlədib, guya, onu özümə yaxın biri sandığımı göstərəcək, mənə lazım olanı əldə edib, sərf edib, seçiləndən sonra isə bir dəfəlik o, adamı özümdən uzaqlaşdıracaqdım. Hətta, deputat seçilərəmsə, birinci elə Hamletin rüşvətxorluğunu ifşa edib, ilişdirmək istəyirdim. Amma yenə də həmişə olduğu kimi qarşımı Səhra kəsirdi. Axı Hamlet onun atasıydı...

– Boy... boy... mən kimi görürəm, xalqımızın igid oğlu Hamlet Ağgün...

– Salam!

– Hara belə?

– Təbliğət məsələsiylə bağlı iş görüşlərim var...

– Hə, lap yaxşı. Onda, buyur, yolundan qalma, görüşərik...

Bu arıq, seyrək saçlı, gözlərindən adamdan çox tülküyə bənzəyən qonşu Sakitlə qarşılaşmağım heç ürəyimcə olmadı. Haqqımda söylədiyi xoş sözlərdə də bir sünilik hiss etdim. Çünki onun yaman pis üzü var. Haçan qabağına çıxardısa, düzələsi işinin qarşısına qara qəmbər daş atırdılar elə bil. Həmin iş alınmır-

dı. Bu gün də Sakit qabağıma çıxdıqdan sonra, bir istədim ki, getməyib, geri qayıdım, amma sonra fikrimi dəyişdim: – “Bu gün-sabah deputat olacaq, ziyalıyam. Gərək belə xürafatlara baş qoşmayım. Allah Kərimdi, yaxşı olar...” – deyib, geri dönüb, Sakitin ardınca “tfu” (O, mənə görmədi) edib, yoluma davam etdim.

Dayanacağa çatıncaya qədər yolda bir neçə tanış insanlarla qarşılaşdım. Onlardan bəziləri səmimi, bəziləriyə paxıllıq hisslərini gizlədə bilməyib, birtəhər mənə təbrik etdilər. Bu kimi münasibətlər mənə çox narahat edirdi. Bu avam camaat dərk etmirdi ki, mənə deputat olmağa vadar edən birinci rəhmətlik Ağgün kişinin ruhu, ikinciyə, bu camaatın qara günüydü. Mən onları ağ günə çıxarmaq üçün deputat olmaq istəyirdim... Yoxsa, özümün nəyimə gərəkdi? Evim-eşiyim, arvadım, uşağım. Yox, uşaq məsələsində səhv buraxdım, uşağım yoxdur. Kədərli olsa da, həkimlərin dediyinə görə olmayacaqdı da...

... Hə, deyəsən çatdım. Bura ilk dəfə gələsən də, ancaq Hamletin həmin bu polis idarəsinin rəisi olduğunu yaxşı bilirdim. Növbətçi

hissədən ötüb, rəisin otağına tərəf getmək istəyəndə, bir polis kapitanı:

– Vətəndaş, hara belə sürüb keçirsən?!

Bu qara, sifətindən zəhrimar yağan polisin rəftarına acığımı tutdu:

– Yoldaş, polis kapitanı, vətəndaş yox, Qaraqün rayonundan deputatlığa namizəd, cənab Tələt Ağgündü. Sonrası da ki, mən qaynatam Hamlet müəllimin yanına gedirəm, bunun üçün sizdən icazə almalıyam?..

Sözlərimdən sonra polisin qara sifəti sanki ağardı və süni gülümsəyərək, cavab verdi:

– Cənab Tələt Ağgün, məgər, deputatlığa namizəd olanda, vətəndaşlıqdan çıxırlar?

Hırıldayarkən ağzında aralı, balta dişləri sanki adamı diri-diri yeməyə hazır olan polis kapitanının dediyi sözlər ağıma batdı. Sən demə, bunlar da nəsə ağıllı bir söz bilirlərmiş... Odur ki, susub, artıq kəlmə danışmadım. Səhv buraxmışdım axı...

Polis kapitanı, cavab vermədiyimi görüb, ciddi sima alaraq, dedi:

– Rəisin otağına tərəf gedin, siz çatıncaya qədər, mən də daxili telefonla zəng edib, xəbər verəcəyəm...

Uzun qaranlıq dəhlizi addımladıqca, bu polis kapitanın haqqında məndə belə bir fikir yarandı ki, yaxşı ki, bunlar polis olmuşdular, aktyor yox... Bu dəqiqə hamısı ən azından “xalq artisti” olardılar. Bir dəqiqənin içində bunlar neçə sifət dəyişə bilirlər ilahi...

Qapını iki dəfə taqqıldadıb, içəridən xırıltılı, kobud səs: – “Gəl, görək...” – dedikdən sonra, qapını açıb ədəb-ərkanla salam verdim. Qara, parıltılı kostyum, mavi köynək geyib, qırmızı kalustukunu boğazına sıxan Hamlet kürsüsünə dirsəklənib, televizor seyr edirdi. Qarşısında uzun masa olmasına baxmayaraq, onun yekə, sallaq qarnı burdan da əməllicə görünürdü. Sanki, əziyyət olmasın deyə, qarnını qaldırıb, masanın üzərinə qoymuşdu. O, məni görcək, ayağa belə qalxmadan, masanın yaxınlığındakı divana işarə edərək: – “Xoş, gəlmişən, əyləş!” – dedi. Onun mənə qarşı sayğısızlığı xətrimə dəydi. Nə olsun ki, kürəkəniydim, axı mən kürəkəndən qabaq, deputatlığa nami-

zədlili təsdiq olunmuş bir ziyalıydım. Gərək, Hamlet ayağa qalxıb, gülərüzlə mənimlə əl tutub görüşəydi, hələ lazım olsaydı, əyləşmək üçün öz qoltuğunu da təklif edəydi. Amma etmədi. Mən də onun bu hərəkətini görüb, geri dönüb, getmək istəsəm də: – “Lənət şeytana” – deyib, divanda əyləşdim. Ortada pul söhbəti vardı. Mən burda kobudluq edə bilmərəm. Daha başqa qapısını döyəcək kimsəm yoxdu ki, gedim, ondan pul istəyim... Odur ki, bir anlığa özümü bayaq dəhlizdəki polis zabiti zənn edib, onun kimi aktyorluğa başladım.

– Papa, necəsən, işlərin necə gedir, sizin də işiniz yaman çətindir e...

Mən danışdıqca, Hamletin çöhrəsi gülür, heç vaxt məndən eşitmədiyi “papa” kəlməsi deyəsən, yaman xoşuna gəlirdi. O, mən danışdıqca, qoltuğun qaldırır, sanki söylədiyim sözlərdən xoşhallanırdı.

– Şükür, Allaha! Prezidentimizin sayəsində ölkəmizdə əminamanlıqdı, bizə də bu əminamanlığı qorumaq düşüb, vəzifəmizi icra edirik.

Hamlet belə danışanda ondan zəhləm gəldirdi. Çünki indi işdə yox, evdə olsaydı, başla-

yacaqdı, problemlərdən, prezidentin səriştəsizliyindən danışmağa... İndi iş başındaydı deyə, boğazdan yuxarı prezidentin şəninə təriflər yağdırırdı. Bir istədim ki, bu yaltaq polis rəisinin sözünü yarımçıq kəsib, o vaxt nazirlikdən mafiyoz dəstə tutularkən, nazirin ünvanına söylədiyi sözləri yadına salam, yenə durdum. Bayaq dedim axı, ortada pul söhbəti vardı...

– Papa, bilirsən də, mənim də namizədliyimi təsdiq ediblər...

– Hə, bilirəm, Allah xeyir versin!

– Çox sağ ol, Allah sizin də köməyinizdə dursun.

– Hə, sən əsas məsələ, de görüm, iqtidar tərəfdənsən, ya müxalifət?

– Mən bitərəfəm...

– Hə, bax, bu olmadı. İndi bitərəfəm, deyənlər də müxalifət kimi bir şeydi. Yəni müxalifətdən də pisdi. Sən gəl, iqtidar tərəfdən ol, onda səni seçərlər.. Yoxsa, belə kimdi sənə səs verən?.. Mənim də adıma söz gələr ki, kürəkəni bitərəf adı altında müxalifətçilik edir. Özün bilirsən də, bu dəqiqə “müxalifətəm” deyən adamların heç yerdə yeri yoxdu.

Hamlet özünü savadlı birisi sanıb, elə zənn etmişdi ki, mən onun yanına tövsiyyələr almağa gəlmişəm. Məndən “papa” kəlməsini eşidəndən sonra kişinin lap, ürəyi açılmışdı.

Arada Hamletə də yazığım gəlirdi. Neyləsin, hələ bu günə kimi qalın səsli “papa” sözü eşitməmişdi. Üç qız atasıydı. Qızlarının üçü də ərdəydi. İki qızı həyat yoldaşlarıyla xaricdə yaşayırdılar. Burada qalan yeganə qızı da məndəydi. Məndən də heç zaman övlad münasibəti görməyib. İndi kişinin üzüylə yanaşı, ürəyinin də güldüyünü hiss etmək çətin deyildi. Artıq yavaş-yavaş hiss etməyə başlayırdım ki, kişini elə ələ almışam ki, bu dəqiqə öl desəm, yıxılıb yerə ölər. Odur ki, vaxtı uzatmayıb, əsas məsələyə keçid aldım:

– Bilirsən, – ilk dəfəydi ki, mən ona sən dey, belə ərklə müraciət edirdim: – Mənim təbliğat məsələmlə bağlı dövlətin ayırdığı məbləğ yetmir. Əlavə bir az da pul lazımdı...

Bayaqdan bəri məndən yana sanki canını fəda etməyə hazır olan Hamletin pul adı eşidən kimi sağ əli qeyri-ixtiyari olaraq, qırışmış alnına doğru getdi. O, sanki alnının qırışlarını

açırmış kimi barmaqlarıyla qırıqlardan alında açılmış cığırını oxşadı və daha sonra yenidən xoş sima aldı, gülərək:

– Nə qədər lazımdı, – Dedi.

– Heç olmasa, yüngülvarı təbliğat üçün, min, iki min...

Hamletin qara rəngi bir az da bozardı. Oldu ala-bəzək... Amma özünü itirməyib, cavab verdi:

– Yaxşı, axşam sizə gələcəyəm. Gələrəm, bu barədə daha ətraflı danışarıq.

Mən artıq bildim ki, işlər düzəldi. Hamletin ürəyini almışam. Yəqin axşam gələndə, pulu da gətirər... Qalxıb ayağa onunla iki əlli görüşüb, otağı tərk etdim. Növbətçi hissənin yanından keçəndə, şüşənin o tərəfində qulağında telefon dəstəyi olan bayaqki polis kapitanı məni görcək, ayağa qalxıb, gülümsünərək baş əydi. Mənsə, özümü bir az da ağır tutaraq, çox ciddi görkəm alıb, başımı çox ağır tərpətməklə, salamat qalın dedim...

İndi yolum şəhərdə yenidən fəaliyyətə başlayan "Namizəd" nəşriyyatınaydı. Foto şəkillə-

rimi təqdim edəcəkdim ki, təbliğat üçün plakatlarımı nəşr etsinlər.

O gün Yunusla danışarkən, məsləhət bildi ki, şəkillərimi nəşr etdirəndə, şəkilin yanında platformamı da dərc elətdirim ki, camaat mən deputat seçiləndən sonra nə işlər görəcəyimdən xəbərdar olsun. Lakin mən razılaşmadım. Neynirəm, bəzi adamlar kimi palaz boyda platforma yazım, amma seçiləndən sonra orda yazılanların birinə də əməl etməyim... Mənim platformam seçiləndən sonra real olaraq görəcəyim işlər olmalıdı...

V

– Alo!

– Boy... Xoş gördük!

– Xoş günün olsun, qardaş...

– Nə işlə məşğulsan, səhər zəng etdim, bacı şəkillərini çap etdirməyə getdiyini dedi...

– Hə, düz deyir. Orda tapşırıdım ki, vəkilim gəlib, götürəcək. Ad, familiyanı da yazdırdım ora...

– Lap yaxşı eləmişən. De görüm, şəkilləri hansı nəşriyyata verdin?

– Hansına olacaq, “Namizəd”ə...

– Lap, əla etmişən. Bu dəqiqə bütün namizədlər öz təbliğat vasitələrin orada nəşr etdirirlər...

– Yunus, görüş məsələsini nə etdin?

– Bilirsən, Tələt, camaatı bir araya gətirmək bir az çətindi. İllah da ki, eşitdiyimə görə, Cəsur adamlarını qapı-qapı salıb, camaata on mandatdan pul paylayıb, ona səs verməyə çağırır. Gərək biz də bir şey edək də...

Yunusla danışib, dəstəyi asdım, iş otağıma keçib, qoltuğumda əyləşdim. Səhra da az sonra üstündə iki fincan çay olan padnosla bura gəldi. Padnosu yazı masamın üzərinə qoyub, mənimlə üz-üzə olan stulda əyləşmək istəyirdi ki, mənim: – Ay qız, min dəfə deməmişəm ki, padnosun altı yaş oldu, qoyma bu soxanın üstünə... Sonra ləkəsin apara bilmirəm, – deyə acıqlandığımı gördükdə, dərhal mətbəxə keçib, yaş əskiylə qayıtdı, padnosu qaldırıb, stolun üstün sildi. Mən onun bu hərəkətinə çox əsəbləşsəm

də, daha bir söz deməyib, dilimin altında mızıldanmaqla kifayətləndim:

– Guya, indi bu buranı sildi. Bir az da yaş əskiylə stolda ləkə qalacaq... Eh, bilmirəm, bununla nə edim e...

Belə söz-söhbətlərimiz çox olurdu. Adətən, heç nədən mən evdə söz-söhbət salırdım. Amma insafla deyim ki, hələ bu günə qədər Səhra mənim sözümlə qarşısında söz deməyib. Nə demişəmsə, söz-söhbət düşməsin deyər, canla-başla edib.

İndi o, nədənsə narahat görünür, sözlü adama bənzəyirdi. Əlində fincanla çay içə-içə gözləri yol çəkirdi. Onun xırda, lakin mənalı gözlərindən yağan sual seli üzərimə axırdı. O mənə: – Tələt, papamın yanına getdin, səni necə qarşıladı?

– Yaxşı, necə qarşılamalıydı ki?..

– Sən papamla necə danışdın?

– Necə danışasıyam ki, adam kimi...

– Yox da, səndə bir az kobudluq var. Papamın xətrinə dəymədin ki...

– Sənin papamın xətrinə dəymək olar, həmin an cibinə nəşəni atıb, basar içəri...

– Yaxşı da, yenə də atam haqqında ağzına gələnə yalandan danışma.

– Niyə yalan olur ki... Şükür Allaha, qonşumuz İsmayıl göz qabağında... Atanın “iş verəni” işləyir... Ondan malı alıb, birinə satır, satanda da xəbər verib, yetimləri tutdurur. Əvəzində həm pulunu alır, həm də malını alıb, kayfın tutur...

– Yetər, Tələt, eşitmək istəmirəm! – Deyəcəkdə Səhra. Çünki onunla bu kimi söhbətlərimiz çox olurdu. O, atasının gördüyü çirkab işlərdən iyrenirdi. Özü demişkən, nə edə bilərdi axı, Hamlet nə olsa da, onun doğmaca atasıydı. Amma mən yeri gələndə, qaynatam, polis rəisi olsa da, onların özlərinin narkotikanı yaydığını hər yerdə qeyd edirdim. Amma kimdi, mənim sözümə qulaq asan, özləri demişkən: – “Balıq başdan iylənər”. Amma mən onların bu fikirləriylə razı deyildim. Başdakı oturub öz iqamətgahında, nə bilsin ki, sən burda nə oyundan çıxırsan... Sadəcə bu kimi çirkab işlə məşğul olanların özlərini bir sığorta variantıydı ki, mənə dəymə, sənə də dəyərlər... Çünki mən tək yemirəm...

... Çöldən ara verilmədən çalınan maşın siqnalının səsi məni özümlə söhbətdən ayırdı. Baxdım gördüm ki, Səhra da çoxdan otağı tərk edib, qonaq otağında sevimli serialı olan “Qurdlar vadisi”nə baxır. Adətən, bu filmə kişilərin maraqlı olmasına baxmayaraq, bizim arvad nəşə bu filmin bir seriasını belə buraxmırdı. Dediynə görə filmdəki obrazlardan Böyük İsgəndərə pərəstiş edir.

Mən dərhal həyəətə çıxıb, darvazanı açdım. Gələn Hamlet idi. Arvadı Kamiləni də özüylə gətirmişdi. Maşın həyəətə keçəndən sonra darvazanı örtüb, talvarın altına tərəf tələsdim ki, Hamleti qapının ağzında qarşılayım ki, ürəyinə yatsın. Yenə də deyirəm, əgər ortada pul söhbəti olmasaydı, heç qapı belə açmazdım ona. Amma nə edim, Allah imkansızlığın üzün qara eləsin.

Talvarın altına yetişib, Hamleti və arvadını qapıda qarşılamaq arzum puça çıxdı. Axırını Hamlet qapıdan içəri daxil olub, öz qapımı üzümə örtüdü. Bəlkə də mənim arxadan gəldiyimi görməmişdilər. Mən qapını açıb, içəri daxil olduqda artıq qonaq otağında Hamlet

qoltuqda, Kamiləsə divanda əyləşib, qısa donunun ətəklərini didişdirirdi ki, toppuş baldırları görünməsin. Guya abır-həya edirdi. Səhra isə deyəsən valideynəriylə mən içəri girməmişdən öncə görmüşdü. İndiyə, mətbəxdə çay dəmləyirdi.

Kamilə ortaboylu, ağbəniz, sarısaçlı gözəl simalı qadındı. Gözləri zəif gördüyündən, müsbət eynək taxırdı. Kamilənin gözəlliyini korlayan da həmin bu eynəkdi ki, əla gözləri bu eynəkdən qorxunc görünürdü.

Əvvəllər mənə Kamiləyə bir qaynana kimi böyük hörmətim vardı. Həm də necə deyərlər, gözəllik qarşısında hamı əyilir. Mənə bu qaynanam da bayaq dediyim kimi çox gözəl qadındı. Hamletdən zəhləm getsə də, Kamiləyə xüsusi hörmətim vardı. Onun ərindən fərqli olaraq, qeyrətli qadın olduğunu zənn edirdim. Heyf ki, bu zənnimdə çox tez yanıldım.

Bir gün Səhra ata evlərində su xəttinin partladığını dedi. Atasının evdə yad adamların olmasını və ya işləməsini sevmədiyini bildirdim. Mənə də elə uşaqlıqdan əlimdən ustalıq gəldiyi üçün qaynanamgilə gedərək işə baxıb,

bir günlük olmadığını müəyyənləşdirdim və bildirdim ki, xətlərin dəyişilməsinə üç gün vaxt lazımdı. Qısa, üç gün mən bu haram pullarla inşa olunan saraya bənzər evin həyə-tində sanki yad bir insan kimi xətləri təzələ-məklə məşğul oldum. Bu üç gündə də burada qəribə hallar müşahidə edirdim. Hər gün səhər Hamlet işə gedəndən sonra ailənin sürücüsü, həm də ailənin diliylə desəm, “oğlu” Eşqinin evə gəlib, Kamiləni harasa aparıb, bir neçə saatdan sonra gətirməsi-falan... Yenə də ağıma bir şey gəlmirdi. Düşünürdüm ki, Kamilə çox qeyrətli qadındı. Yəqin ki, ana-bacısının evinə gedir və yaxud da bazarlıq edib, gəlir. Çünki hər dəfə qayıdan da içində ərzaq olan salafan torbayla qayıdırdı. Həm də Eşqin çox gənçdi. Belə demək olarsa, elə Kamilənin oğlu yaşında olardı. Amma həyətdə işlədiyim üçüncü gün Kamilənin əlindəkilərə köməkçün həyətdə girib, uzun dairəvi pilləkənlərlə Kamilənin ardınca evə qalxan Eşqinin birdən əliylə arvadın ar-xasına əl atması və Kamilənin də bunu gülərək qarşılaması məni özümdən çıxartdı. Həmin vaxt başımın qarışıq olduğundan mənim onları

gördüyümü hiss etməlidirlər. Təxminən yarım saatdan sonra Kamilənin günün günorta çağında evin qapısından gecə paltarında Eşqinin üzündən öpərək yola saldığını görəndə artıq dura bilməyib, ayağa qalxaraq başımı qaldırdım. Kamilə məni görüb, rəng alıb, rəng verdi, özünü itirdi. Dərhal da içəri keçdi. Gənc Eşqinin isə heç nə vecinə deyildi. O, yanımdan qımışaraq keçib gedərkən, hələ məni ələ salırmış kimi: – “Bye...bye...” – da dedi. Həmin gün özümü birtəhər toparlayıb Hamlet evə gəlməmiş, işimi yekunlaşdırdım. Getmək istərkən, Kamilə yenə də abırlı-həyalı, əsl məmur arvadı halında qarşıma çıxarıb, ağlam-sınaraq: – Bilirsən, necədi, – dedi. Mən daha onun sözünün arxasını gətirməyə qoymayaraq: – Bilirəm, ehtiyac yoxdu. Heç də narahat olmayın, bir yerdə ağzımdan qaçıran deyiləm, – kinli-kinli qaynanam olacaq bu pozğun qadına cavab verdim. O, mənim münasibətimi görüb, həmin vaxt mənə pul-falan da təklif etdi. Hətta lazım gələrsə, pul buraxıb, mənə saxta sənədlər hazırladıb, ərini də yola gətirib, onun yanında məni yaxşı vəzifələrdən birinə işə düzəl-

dəcəyinə də söz verirdi. Yetər ki, bu sanki anabala sevdasından bir yerdə danışmayım. Amma mən bu təkliflərin heç birin qəbul etmədim. Həmin gün evə qayıdandan sonra Səhraya bir söz demədim. Sən də, amma bir müddət bir müddət münasibətlərimizdə soyuqluq yaranmışdı. Ananın pozğunluğuna görə qızını evdə incidirdim. Lakin sonradan: – “ Nə olsun ki, bunun atası bir cür, anası da bir cür pozğundu, bunun nə günahı var axı?!” – düşünərək, Səhrayla münasibətlərimizi yenidən qaydasına saldım. Çünki biz bir-birmizi ülvi məhəbbətlə sevirdik. Həmin vaxtdan sonra uzun müddət Kamilə bizə gəlmədi, heç mən də onlara getmədim. Elə əvvəldən də gedib-gələn deyildim. O, da bir iş idi ki, Səhranın xatirinə getmişdim ki, su xəttlərini təzələyim. “Qeyrətli” Hamlet müəllim həyatində yad kişinin işləməsinə izin vermirdi axı...

Həmin hadisədən sonra ilk dəfəydi ki, Kamilə indi əriylə bizə gəlmişdi. O, divanda əyləşib, zavallı görkəm almışdı. Sanki məndən əfv olunmağını diləyirdi.

– Budur, çaylarımız da hazır, – deyərək, Səhra otağa daxil oldu, padnosdakı fincanları divanın qarşısındakı kiçik mizin üzərinə qoyub, anasıyla yanaşı əyləşdi. Birdən Kamilə ayağa qalxıb, gülümsəyərək, Səhraya: – Qızım, bircə dəqiqəliyinə bu otağa gəl, səninlə işim var, – deyib, yataq otağına sarı getdilər. Otaqda Hamletlə mən qaldıq. Bayaقدan bəri susaraq televizorda açıq-saçıq geymiş bir müğənnin konsertini seyr edən Hamlet nəzərlərini televizordan ayırmadan:

– Öz aramızdı, pis şey deyil ha... – dedi

Mənsə, onun sözünü tamam başqa bir səmtə dəyişdim:

– İşləriniz necə gedir?!

– İşlərdi də, narkotik planını verə bilmirik, abrımızı bükürlər ətəyimizə...

– Nöşün, maşallah, göz dəyməsin, daşı atırsan, narkamana dəyir, tutun da...

Hamlet deyəsən, yarıçılpaq müğənni qıza baxmaqdan bezdi. Üzünü mənə sarı çevirərək, davam etdi:

– Əşşi... sən deyənlərdən gündə beşin onun tuturuq. Qoyurlar ki, planı verək, hərəsinin dalında güclü bir adamı var...

– Hə, papa, o zaman gərək siz “iş verənlərin” köməyinə müraciət edəsiniz...

– Biri, iki nəfər varımızdı. Onlara da bir iş gördürməkdən yana gərək neçə çet mal verəsən. Zalım uşaqları pula-zada baxmırlar ki... Malını ver, iynəsin, nə desən, edir.

– Verin də...

– Veririk də...

Deyəsən, Hamletin çirkab işlərindən çox danışdıq. O, belə danışanda, qalxıb, onu boğmaq istəyir, “elə özünüz deyilsiniz, iş verənlərin narkotik verib, camaatı narkotikə qurşandıran?” demək istəyirdim. Lakin yenə də deyirəm, ortada pul söhbəti vardı... Odur ki, Hamletin pul barədə bir söz danışmadığını görüb, söhbəti mən açdım:

– Papa, səhər sizə dediyim məsələ barədə bir şey düşündünüz?

– Nə məsələ, pul?

– Hə də...

– Hə, narahat olma, – deyərək, o, əlini pencəyinin qoltuq cibinə apararaq, bir bağlama əlli, yüz manatlıqlar çıxararaq, mənə uzadıb: – Burda min iki yüz pul var. Yəqin, işlərini yerinə qoymağa bəs edər...

Mən sevincimdən pulları alıb, şalvarımın cibinə elə basdım ki, bəlkə də, pullar cibimdə əzildi.

– Edər, edər...

– Ay Tələt,– deyib, Hamlet ayağını ayağının üstə aşırıdı: – Sənə bir söz deyim, söhbət pulda deyil. İmkanın olar, qaytararsan, olmazsa da eybi yox, qızıma qurban. Amma gəl, bu boş-boş işlərdən əl çək. Heç kəs səni seçən deyil. Buranın deputatı ömür boyu Cəsur olub. İndi onu qoyub, səni seçəcəklər?..

Onun bu sözlərinə əsəbləşsəm də, özümü birtəhər toparlaya bildim:

– Siz indi görəcəksiniz, kimə səs verəcəklər...

– Eh... səsə qalsaydı, onda gərək, indi bu hakimiyyət olmayaydı...

Onun bu sözlərini eşitdikdə, səhər iş yerində dediklərini xatırladım. Bu insan nə qədər

də naqis, riyakar insandı, ilahi! Çörəyini yediyi iqtidarı yeri gələndə bəyənmir. Amma adam içində elə ağızdolusu danışır ki, ağızına çullu dovşan yerləşməz. Onu da deyim ki, Hamlet bu iqtidarı nə qədər istəməsə də, heç müxalifətin də hakimiyyətinə gəlməyini istəmirdi. Özü demişkən, o qədər əyri işləri vardı ki, müxalifət gəlsəydi bunların böyüklərindən tutmuş kiçiyinə kimi tutub, hamısını içəri basacaqdılar...

Mən Hamletin fikirlərini bir daha dəqiqləşdirmək üçün yenə onunla siyasi söhbətlərə davam etdim:

– Bə kim olmalıydı, müxalifət – Qulu Davud, Qiyas İlyas, nə bilim kimlər?..

– Yox, əşşi, Allah eləməsin, onlar olsunlar. Onlar bu dəqiqə acdılar, hakimiyyətə gəlsələr qanımızı içərlər...

Kamilənin yataq otağından Səhrayla çıxmasıyla bizim də siyasi söhbətlərimizin sonu oldu. Mən bir daha öz-özümə Hamletin nə qədər hiyləgər və riyakar biri olduğunu aşkarladım. Kamilə mənim yanımda başını yerə dikərək, utana utana:

– Tələt, Türkiyədən bir həkim gəlib, deyirlər sonsuzluğa qarşı müalicə edir. Deyilənlərə görə çox insaları övlad sahibi edib. İcazə versəydin, Səhra bir neçə günlüyə bizdə qalardı, hər gün özüm onu aparıb-gətirərdim. Başqa bir şeydən də narahat olma, daha heç nə yoxdu.

Dəhlizdə qapıdan çıxmağa hazırlaşan, Hamlet bir şey anlamasa da, mən Kamilənin hardan vurduğunu anladım. Yəni artıq bir neçə aydı ki, Eşqin imkanlı bir adamın qızıyla ailə həyatı qurduğu üçün daha bu ailənin sürücülüyündən imtina etmişdi. Deyilənlərə görə indi özünün firması-falan da var. Əgər Səhranı qoymasaydım, Hamlet də deyəcəkdi ki, pulumu alır, amma qızımı mənə etibar etmir. Ən əsası da uşaq söhbətinə qarşı çox həssasdım. Artıq neçə vaxtdır uşağın olacağından ümidim kəsilsə də, sanki qəlbimin dərinliyində hansısa bir səs mənə sakitləşdirir, səbirli olmağı tövsiyə edirdi. Odur ki, Səhranın da gözlərinə baxdıqda o gözlərdən bir ümid boylandığını görüb:

– Getsin, Allah Kərimdi, bəlkə, elə xeyri oldu, – dedim.

Səhra mənim bu sözlərimi eşidib, tələsik yataq otağına keçib, ordan gələn – tappa-tup səşindən bildim ki, əynini geyinir.

Artıq Hamlet çöldə maşını işə salıb, arvadıyla qızını gözləyirdi. Kamilə mənimlə birgə tək qalmayıb, üzünü yataq otağına sarı tutaraq: – Qızım, mən atanla maşında gözləyirəm. Tez hazırlaş gəl, – deyib, mənimlə də utana-utana sağollaşıb, çölə çıxdı.

– Tələt, sən Allah, bir gün evdən çıxıram, qazdan-zaddan muğayat ol. Gecə yatarsan, söndürmək, yadından çıxar, bədbəxt olarıq ha... – deyib, üzündən öpüb, çölə çıxdı. Mən də onun ardınca çölə çıxıb, darvazanı açdım ki, maşın çıxsın. Maşında arxa oturacaqda oturan Səhra maşın həyətdən çıxandan sonra geriyyə dönərək mənə əl edirdi...

VI

Səmanı qara buludlar almışdı, artıq ulduzların parlamasından, ayın çıxmasından bilərdin ki, təxminən gecə saat

on bir olar. İçəri keçməkdən vaz keçərək başımı qaldırıb, ulduzları saymağa çalışdım. Bir, iki, üç, dörd... Yenə də, bir, iki, üç... Yox, alınmadı. Yenə sayı itirdim. Ulduzlar da insan xəyalı kimi qarışıqdır. Onları da bir yerə toplayıb, saymaq mümkün deyil. Amma onların hər birinin ayrı-ayrılıqda özlərinə mənsub şəkildə parlaması, çox xoşuma gəlirdi. Nəhayət, o birilərindən parlaqlığı ilə seçilən bir ulduz seçib, gözümlü ona zillədim. Bir anlığa zənn etdim ki, çox az qalıb, az sonra mən də deputat seçiləndən sonra həmin parlayan ulduz kimi parlayacaqdım... Daha mənə "Tələt" yox, "Tələt müəllim və ya bəy" deyəcəkdilər. Hələ bəlkə bu dədə yurdunun qapısından da iri bir qıfıl asıb, şəhərə köçəcəkdim. Hə, köçəcəkdim. Burda qalsaydım, əhalinin əlindən rahatlığım olmayacaqdı. Gündə neçəsi gəlib, bir dərdini deyəcəkdı. Mənsə, onların əlindən işləyə bilməzdım. Şəhərə köçüb, Qaragünü oradan idərə edəcəkdım. Vacib deyil ki, elə burda yaşayım. Əsas odur ki, bu qaragünlülərin problemlərini dövlət səviyyəsində qaldırıb, bunları ağ günə çaxaram... Birdən yadıma pullar düşdü. Bayaq saymamışdım. Hamletə də

inam yoxdu. Dərhal cibimdən pulları çıxarıb, saydım. Yox, düzüydü, babalını yudum. əzik-üzük, əyri üst –üst yığılmış pulları sahmana salıb, cibimə qoymayıb, səmaya baxıb, dərindən bir nəfəs alıb, evə girdim. Doğurdan da Səhra evdə olmayanda elə bil nəsə çatmırdı. Sanki evin çıraqları sönmüşdü. Səhra evdə olanda onun mənim üçün bu qədər dəyər təşkil etdiyini anlaya bilmirdim. Harasa ki, getdi ha, elə bil qolum-qanadım qırılıb, yanıma düşürdü. Əvvəllər uşaq olarkən bu hisslər anama qarşı vardı. Anam hara gedirdi, dalınca düşüb, məni də aparmasını istəyirdim. Ailə həyatı qurandan sonra bu hisslər bir az məndə yox olmuşdu. Lakin anamgilin faciəli ölümündən sonra evdə bir az dəli kimi dolaşdım. Zaman keçdikcə, həmin hissləri Səhraya verdim. Mən indi artıq Səhranı anam, atam, qardaşım, bacım sanıram. Ona həyat yoldaşından çox anam qədər baxıram. Elə əslində həyat yoldaşı sözünün fərqi varsaq, bilərik ki, həyat yoldaşı istər qadın, istərsə də kişi, bir-birini sevməklə yanaşı həm də böyük hörmət bəsləməlidirlər. Düşünürəm ki, bir insanın bir insana qarşı sevgisi olmayıb,

hörməti olsa, mütləq həmin insanlar arasında böyük məhəbbət yaranacaqdı.

Əvvəlki zamana baxmışkən, indi çox şey dəyişmişdi. Əvvəllər kiminsə ailə qurduğun eşidən də çox sevinər, əgər bir ildə bir nəfərin təsadüfən boşandığını eşidirdiksə, çox təəssüflənir, həmin insanların ailəsinin dağılmaması üçün əlimizdən gələni əsirgəmirdik. İndi elə bil, insanlar çox dəyişmişdi. Evlənmək də boşanmaq da adiləşib. Bu gün ailə qurub, bir neçə ay yaşayıb, kişi özünü müdafiə üçün: – “Arvadımı başqasıyla danışan yerdə tutdum”, – arvadsa: – “Ərim narkoman idi, gündə içib, çəkib, evə gəlib, günümü qaraltmışdı” – deyib, boşanırlar. Onlardan əmələ gələn uşaq isə iki-tərəfli qalır. Bir tərəfə üz tutur, analıq, digər tərəfə getdikdə də atalıq ögeyliyi uşağa hələ körpəlikdən həyat acısı verir. Burada nə qadın, nə də ki, kişi bədbəxt olmur. Çünki hər ikisi də ikinci, hələ lazım olsa, üçüncü dəfə də həyat qururlar. Uduzan körpələr olur ki, yalan dolu dünyaya gəlib, körpəlikdəcə valideyn qayğısından məhrum olur, teatr olan bu dünyada valideynlərinin səhvləri rolunu oynayırlar. Bu

isə gərçəkdən də çox acınacaqlıdı. Odur, qonşumuzun oğlu Güman əsgərlikdən gələn kimi daş – atıb başını tutdu ki, mənə sevdiyimlə evləndirin. Hətta o vaxtlar yadımdadı ki, həmin qızdan yana özünə qəsd etmək məqsədiylə damarların da kəsmək istəmişdi. Zavallı valideynlər də övladlarının əzab çəkməsini istəməyib, borc-xərc edib, evləndirdilər. Bu evlilikdən bir oğlan uşaqları da oldu. Dünən eşidirəm ki, qız əri evə az pul gətirdiyi üçün uşağı da atıb üstlərinə gedib atasının evinə. Güman da ki, bütün günü çöllərdə... Ortada qalan zavallı körpəyə də Gümanın anasıyla atası baxır. Səhra deyir ki, Səidə şikayətlənir ki, indi mənə körpəyə baxan yaşım deyil. Gümana gedib, başqa bir yerdən qız uşağı alacağam, qoy, gəlib, uşağına da baxsın. Hə, bax, budur, Güman evlənəcək, yeni arvadından yeni uşağı da olacaq, analıq da sözsüz ki, bu körpəni öz övladı kimi sevməyəcəkdi. Nə bilim, e... nə isə... Danışdıqca lap, ürəyim sıxılır. Şükür Allaha ki, Səhrayla mənə övladımız olmasa da saf məhəbbətimiz var. Nə olur olsun, biz bir-birmizdən ayrılmarıq. Hətta elə

vaxtlarımız olub ki, yarım quru çörəyi iki yerə bölüb, duza batırıb, yemişik. Amma Səhra bir dəfə də olsun, bu yaşayışdan şikayətlənməyib. Heç o vaxtlar Hamlet də bizə elə gəlib-getmirdi deyə, köməyin də görmürdük. İndi indi ayaq açıb. O, da eşidib ki, deputat olacağam, deyir indi zarafat-zarafat doğurdan olar, sonra bizi saymaz. Qoy, indidən münasibətləri bərkidim. Həm də o, mənim onun işlərindən xəbərdar olduğumu bilir. Qorxur ki, seçildəndən sonra onu ifşa edərəm. Amma belə bir fikrim yoxdu. İfşaya qalsa, gərək onda vəzifədə oturan bəzi məmurların hamısını ifşa edim. Lap, elə, ifşa etdim, kimdi mənə qulaq verən? Hamısı elə öz işləri deyil məgər?! Mən sadəcə deputat olub, bu qaragünlülərimizə gün ağlamaq istəyirəm. Mənim gücüm qızıl köpək balıqlarına çatmaz. Bunlar bir mafiyadı...

Televizoru açdım ki, maraqlı bir verliş verirlərsə, baxım... Birinci kanaldan yazıçı Alim Nəsirlə şair Tofiq Alcan poeziyadan danışır-dılar... Elə yerinə düşdü. Gərək, belə bədii verlişlərə baxıb, nitqimi düzəldim. Heç olmasa ədəbiyyatdan, dildən də xəbərim olsun. Ma-

raqlı söhbət gedirdi. Şərqlə poeziyasında tutmuş, Qərblə poeziyasına qədər danışdılar. Verliş bitdi, digər kanallara çevirdim. Birində "Qurd-lar vadisi"ni verirdilər. Özümdən asılı deyil, Səhra bu dizini sevsə də, mən nəyə baxa bilmirəm, qorxuram. Elə zənn edirəm ki, həmin vadedən burda da var. Amma şükür Allaha ki, azad, suveren ölkədə yaşayırıq... Digər kanala çevirib, yenə də müğənni Ruhıyyənin yarıçılpaq ifasını gördükdə, iyrənib, televizoru qapatdım. Belə də şey olar, abır yox, həya yox! Özlərinin abırını gedib, bizim də abırımızı əlimizdən almaq istəyirlər... Bayaq ailədən deyirdim. Elə indiki ailələr də bunlardan ibrət götürürlər də... İldə bir neçə dəfə ailə qurub, boşanırlar... Hər kişidən də bir uşaq... Hətta elə müğənnilər var ki, heç uşaqlarının dədəsi də bilinmir. Yəni "bicbaladı"lar. Əvvəllər bu sözə də çox pis baxardılar. Amma indi bu özəl televiziyanın sayəsində hər şey adıləşib. Müəyyən insanları çıxsaq, daha heç mənəviyyat da qalmayıb. Bu televizora baxmaqdan, kitab oxumaq yaxşıdır. İş otağıma keçib, deputatlığa namizəd olandan bəri neçə illər çardağda siçanların didişdir-

diyi, nəmişlik çəkən babamdan qalma kitabları iş otağında kiçik bir kitab rəfi qoyub, düzmüşdüm ki, birdən evə gəlib edən olar, heç olmasa, iş otağıma girəndə mənim də savadlı bir insan olduğumu zənn etsinlər.

Əvvəllər kitablara qarşı çox həssas olsam da, əsasən də bədii kitabları gecədən səhərə qədər oxusam da, indi bu həvəs yoxdu məndə. Ümumiyyətlə hiss edirəm ki, nəyinki məndə, heç kəs də kitab almağa oxumağa həvəs qalmayıb. Çünki indi hamının başı özünə qarışıb. Kimdi, filan qədər pul verib, kitab alan. Camaat deyir, kitab almaqdansa uşaqlarıma çörək alaram. Hə, bax, bizi bir millət olaraq da məhv edən elə bu fikirlər – oxumamaq düşüncəsidir.

Kitab rəfində bir az eşələndim. Əlimə rəhmətlik İsi Məlikzadənin üz qabığını siçanlar tərəfindən didişdirilmiş, vərəqlərisə, nəmişlik iyi verən “Seçilmiş əsərləri” düşdü. Mən bu yazının əvvəllər də bir neçə povestini oxuyub, çox bəyənmişdim. İndi elə kitabı vərəqlədikcə “Evin kişisi” povestinə rast gəldim. Yadıma orta məktəb vaxtı bu povesti oxumağım düşdü. Burada mənə daha çox ləzzət edən Qaçayla “Pazaq Vəli”nin balıq haqq-hesabı idi. Povesti vərəqləyib, yenidən həmin hissəni tapıb oxuyub, xeyli

gülümsədim. Sonra kitabı bağlayıb, öz yerinə qoydum. Daha sonra Lev Tolstoyun, Viktor Hüqonun, Çingiz Aytmatovun, Knut Hamsunun və digər yazıçıların kitablarını götürüb vərəqlədim. N.Qoqolun "Müfəttiş" pyesini ordan-burdan bir az oxuyub, gülümsədim. Sona qədər oxumağa səbrim çatmadı və onu da yerinə qoydum. Bir az da rəfdə eşələnib, kitab oxumaq fikrindən daşındım. Qonaq otağına keçib, otaqda var-gəl etdim. Səhra olanda evdə siqaret çəkməyə qoymur. Əlimi cibimə salıb, bir siqaret yandırmaq istədim ki, rahat divanda oturub çəkim, dərhal da fikrimi dəyişdim. Səhra evdə olmasaydı da, onun ürəyi mənimləydi. Mən onun bizim sağlamlığımız üçün evin havasını korlamamağım barədə dedi-yi fikrə qarşı çıxa bilməzdim. Otağın pəncərəsini açıb, siqaretimi alışdırıb, ürək dolusu ciyərlərimə sovurdum. Sanki bu zəhərli tüstü içimə dolmaqla özlüyümdə bir rahatlıq hiss etdim. Siqareti çəkib, pəncərədən həyəətə atmadım. Pəncərənin kənarında daşa basıb söndürdüm, gətirib mətbəxdəki zibil qabına atdım və yenidən qonaq otağına keçdim. Otaq tam sakitçilikdi. Saata baxdım: üçə beş dəqiqə qalırdı. Sanki gecədən xeyli keçdiyinin fərqinə vardığından sonra gözlərimi yuxu

aldı. Bir neçə dəfə əlimi ağzıma tutmadan əsnədim. Sonra yenə yadıma Səhranın: – Əlini ağzına tutmadan əsnəyəndə, ağzından bədəninə şeytan daxil olur, – sözləri düşdü və əsnəyib, qurtarsam da, əlimi ağzıma tərəf tutub, çəkdim. Yatmaq üçün yataq otağına keçmək istəsəm də, fikrimi dəyişdim: – “Səhrasız iri taxtda yatsam, ürəyim sıxılar, vahimə məni basar. Odur ki, elə burda – divanda kəlləmi atıb yatacağam” – düşünərək, paltarımı soyunmadan divana uzandım. Başımın altına yastıq qoymaq da yadımdan çıxmışdı. Daha yenidən ayağa qalxıb, yastıq gətirməyə də həvəsim yox idi. Başımı divanın qoltuğuna söykəyib gözlərimi yumdum ki, yatam...

VII

Səhər yuxudan erkən oyandım. Əl-üzümü yuyub, əynimi geyindim, soyuducudan bir şeylər götürərək tələsik atışdırıb, evdən çıxdım. Yolum yenə də nəşriyyataydı. Fikirləşdim ki, əlimdə pul olmuşkən, gedim, plakatlarımın pulun ödəyim...

Pulu ödəyəndən sonra nəşriyyatın direktoru Ələmdar müəllim bildirdi ki, mənim plakatlarımın çapı bir az uzun çəkəcək. Çünki məndən öncə müraciət edən namizədlər var ki, gərək, birinci onları yola salsınlar. Etiraz etdim, pulu geri alıb, başqa mətbəyə üz tutmaq istəyirdim ki, Ələmdar birtəhər məni yola gətirib, razı saldı. Bildirdi ki, çalışıb, həftə içi mənim plakatlarımı verəcək. Daha bir söz deməyib, ordan çıxdım.

Yolda Yunus zəng edərək dedi ki, bir az tez geri dönüm. Bir neçə qəsəbə camaatını “Qaragün” kafesinə toplayıb, mənimlə görüşdürmək istəyir...

Evə qayıdıb, qara kostyumumu, ağ köynəyimi geyinib, boz kolstukumu da bağlayıb, üzərimə də ətir səpərək evdən çıxdım. Nə də olsa, əhaliylə görüşə gedirdim axı... Gərək, görkəmə də camaatın xoşuna gələ. Görkəm demişkən, bizim bu camaatın bir xüsusiyyətini də deyim ki, bizimkilərdə başa baxdı yoxdu, üst-başına, bir də cibinə baxacaqdılar. Yaxşı geyinmisənsə, cibində pulun varsa, səni qoyub, başına dönəcəkdilər. Yox, əgər, cındır kökündəsənsə, üzünə də tüpürməyəcəkdilər. Lap, istəyir alim olasan...

Əvvəl işlədiyim məktəbdə Müqəddəs adlı bir riyaziyyat müəllimi vardı. Üst-başına baxırdın, yetimə oxşayırdı. Arıq-sısqa bir adam idi. Həmişə də şalvarı belindən düşürdü. Yazığın kəməri də yox idi. Bir dəfə pencəyinin düyməsi açıq olanda, görmüşdüm ki, şalvarını məftillə çəkib bağlayır. Amma nə olsun, həddindən artıq savadlı müəllim idi. Hələ bir dəfə eşitməmişdim ki, kiminsə balasını qiymət verməkdən yana incitsin, pul istəsin. Həyatda belə şey olmamışdı. Hamıya biliyinə görə qiymət veirirdi. Bilməyənin də qiymətini kəsməzdi. Kafi verib, yola salardı ki, sinifdə qalmasın. Çünki şagirdin sinifdə qalmasının ona bir xeyri yox idi. Onun yerinə payıza kimi direktor şagirdin valideynini çağırtdırıb, pulunu alır, payızda da özü götürüb, istədiyi müəllimin yerinə qiymətini yazırdı. Müəllimin ixtiyarı hardaydı ki, direktora söz desin. Elə danışırdı ki, onu borclu çıxarardı.

Hə, bizim direktor yaman cəncəl adam idi. Özü də deyilənlərə görə nazirin xala uşağıydı. Odur ki, deyirdi: – “Burda mənəm, Bağdadda kor xəlifə”... Amma gərək, Allahla deyəm ki, mənimlə işi yox idi. Çünki bütün işim qaydasında idi. Məktəbdən bir dənə stul yoxa çıxma bilməzdi. Qarovulçunun basıb gözün çıxarardım. Bu üzdən də məndən xoşu gəlirdi Cümşüd müəllimin. Adımı da “demaqoq” qoymuşdu. Çünki bir şey olmamış: – “Bu dəqiqə nazirliyə yazıb, bütün Azadıstanı ayağa qaldıraram” – deyib, gözlərinin odunu almışdım. Həm də direktorun mənim yanımda çox zibil işi vardı. Neçə nəfərin mənim əlimlə adını xadimə kimi ştata yazdırıb. Pulunu da alıb, özü götürürdü. Məktəbin xadiməyə ehtiyacı olsa da, iki-üç əfəl arvadı aldadıb, o boyda məktəbi təmizlətdirirdi. Gəlib: – Ehtiyacımız var, xadimə yeri varsa, verin işləyək, – deyənləri də mənim üstümə göndərirdi. Mən də ştatda boş yer olmadığını dedikdə, gələn arvadlar da məni günahkar bilirdilər ki, məktəbdə xadiməyə ehtiyac ola-ola mən yalandan onları başımdan edirəm. Daha necə deyə bilərdim ki, bu əclaf, yetim-yesirin də adını ştata yazdırıb, pul alır...

Qəsəbənin girəcəyində, qapısının üstündən iri, qırmızı hərflərlə “Qaragün kafe” yazılan yerdən içəri girdim. Yunusun dediyindən də artıq adam görərək, donub, yerimdə qaldım: – Yəni, bu qədər insan məni sevib, deputat olmağımı istəyir deyə, mənimlə görüşə gəlib, – deyə, düşündüm. İnsanların üzündə özümə qarşı sevgi gördükdə, bir anlığa özümü artıq bu camaatın vəkili hesab etdim. Hamının gülüb-danışmasına, şənlənməsinə baxmayaraq, “Qaragün”ün sahibi Həsən o yan-bu yana vurnuxur, deyəsən, özünü narahat hiss edirdi. Bəlkə də görüşün burda keçirilməsindən narahatdı. Amma sonradan geriyə dönüb, mənim gəlişimlə kafenin qarşısına toplaşan bir qrup Qaragünün ac polislerini gördükdə, hər şey məlum oldu. Həsən bizdən yox, onlardan ehtiyat edirdi. Yazıq neyləsin, balalarını saxlamağa çörək gələn yeri buradı, bunu da əlindən alsalar, nə olar, evdəkilər acından qırırlar ki...

Zaldakı sakinlərlə ümumi salamlayıb, Həsənə yaxınlaşdım. Cibimdən bir əllilik çıxarıb vitrinin üstünə atdım:

– Şirniyyatdan-zaddan nəyin var, çayla birgə, gətir gəl, camaat yesin. Ac olanda, adamın kimisə dinləməyə də həvəsi olmur, can dərdi qulaq verir. Odur ki, qoy, camaatımız tox olsun ki, məni də dinləməyə səbrləri çatsın.

Sözlərimi eşidən Qaragün camaatı ayağa qalxıb, gurultulu alqışlarla alqışladılar. Bu dəfə pulu vitrindən dərhal götürüb, cibinə qoyan Həsən də camaatla birgə sevgi dolu gülümsəyərək, alqışlayırdı. Mənsə, üzümü zalda camaatı yerbəyer edən Yunusa tutub, gözlərimin və üzümün ifadəsiylə: – Sağ ol, qardaşım. Əməlli-başlı görüş təşkil eləmişən, – dedim.

Baş tərəfdə mənim üçün qoyulan masada tək əyləşdim. Az sonra masaların üzərini çayla birgə cürbəcür şirniyyatlar bəzədi. Hamının başı yeməyə qarışdı. Deyəsən, düz etməmişdim. Gərək, bu camaatla danışıb, qurtaraydım, sonda bu ziyafəti verəydim. Çünki hərə öz işindəydi, fikrləri yeməkdəydi. Hətta şirniyat üstündə aralarında sözləşmələr də baş verirdi:

– Neçəsin yedin?

– Üçün...

– Nə olub, qarınqulusan, əlini çək. Qoy, biz də yeyək də, – kimi sözlər də danışdırlar. Arada əlimi stola vurandan sonra araya bir neçə dəqiqəlik pıçılıtlı sakitlik çökür, daha sonra yenidən başlayırdılar. Hətta aralarında masaya qoyulnlardan yediyin yeyib, hələ cibinə basışdıranı da görmək olardı... Vəziyyəti belə görüb, bir söz danışmayıb: – Elə bundan sonra arada bu ac camaatı buraya toplayıb, bir az yedirtsəm, mənə səs verəcəklər, – fikrinə gəldim.

Az müddət keçməsinə baxmayaraq, masaların üzərində bir dənə də olsun, heç nə qalmamışdı. Camaatın yarısının yavaş-yavaş sıvişib, aradan çıxdığını görüb, Yunus mənə yaxınlaşaraq pıçılıtlı ilə: – Süfrələri yenidən bəzətdir. Yoxsa, burda sözumüzü deməyə adam qalmayacaq. Elə özümüz deyib, özümüz eşidəcəyik, – dedi. Doğurdan da bu camaatı burda saxlamaq üçün yeganə çıxış yolu əlimi cibimə salmağımın ən yaxşı vasitə olduğunu bilib, əlavə pul verərək yenidən masaları şirniyyatlı çayla bəzətdirdim. Nə edəsən, kasıbçılıqdı. Camaat da ona çörək verənə qulaq asmaq istəyir də...

İkinci dəfə süfrə bəzənəndən sonra camaat bir az da qızıışdı. Vəziyyətin çətinləşdiyini görüb, Yunus ayağa qalxaraq sözə başladı:

– Ay camaat, – birdən zalda sükut əmələ gəldi. Hamı ağzı işləyə-işləyə Yunusa qulaq verdi, – Bu gün qəsəbəmizdən millət vəkilliyinə namizəd, öz içimizdən çıxan, öz oğlumuz Tələt Ağgün burada sizinlə görüşə gəlib ki, öz platformasını sizə danışib, sizin problemlərinizi dinləsin. Xahiş edirəm, hamınız bir neçə dəqiqə Tələt müəllimə qulaq verib, sonra yenə də öz işinizlə məşğul olun. Onsuz da müəllimin də vaxtı azdır, namizədliklə bağlı digər işləri də var ki, onları da görməlidir. İndisə uzatmayıb çıxış üçün sözü Tələt Ağgünə verək... Möhkəm bir alqışlar gəlsin!..

Hamı ayağa qalxıb, əl çalan kim, fitə basan kim... Elə bil, lüt-ətcəbala müğənni qarşılayırdılar. Əlimi stola vurandan sonra yenidən sakitlik yarandı. Mən başladım, Qaragünün qədimliyindən danışmağa... Millətimiz tarixə maraqsız xalq olduğu üçün gördüm, mənə qulaq asan yoxdu, keçdim, platformamdan danışmağa. Baxdım ki, yenə də Yunusdan, bir də ki,

qonşumuz dəli Məmmədəlidən başqa mənə qulaq verən yoxdur. Odur ki, camaata müraciət edib, kimin nə şikayəti olduğunu demişdim ki, birdən ara qarışdı. Hərə bir tərəfdən başladı şikayətlərini yağdırmağa. Biri evinin təmirindən, biri işsizliyindən, digəri arvadının hamiləliyindən, doğmağa pulu olmadığından... Başım şişdi. Yalandan hamısına söz verdim ki, siz təki, mənə səs verin, narahat olmayın, evinizi də təmir edərəm, arvadınızı doğuzdurmağa pul da verərəm. Yetər ki, mənə səs verib, uşaqılıq arzumu gerçəkləşdirin.

Daha sonra camaatın mənə qulaq asmadığını görüb, ayağa qalxıb, fikri məndə olmayan camaatla sağollaşıb, Yunusla birgə kafedən çıxdım. Bir xeyli uzaqlaşmışdıq ki, səs-küy eşidib, geriyyə dönüb, baxdıqda, artıq polislərin də camaata qoşulub, köynəklərinin düymələrini açıb, stoldakı şirniyyatlardan basışdırıb, yaxalarına doldurduqlarının şahidi olduq. Bu camaata yazığım gəldi. Yunus:

– Bax, Tələt, bizim camaat budu. Bir qarın yeməyə, nə desən, edəcək...

– Hə, doğrudu. Amma camaatı qınamalı deyil. Yazıqlar o günə düşməyiblər ki, bir də çönüb, səksən səkkizdəki camaat ola...

– Yadındadı da, o vaxt respublikanın əhali kimi bizim Qaragün camaatı da – arvaddı, kişili azadlığı dadmaqdan yana meydanlara axışır, ac-susuz da qalsalar, meydandan çıx-mırdılar. İndisə, buları ac saxlamaq olar, adamı diri-diri yeyərlər...

– Düzdü, qardaş. İnsanlarda daha əvvəlki ruh qalmayıb...

– Əşşi, nə isə... Bu millət belə getsə, düzələn deyil. Sən de görüm, plakatların nə vaxta hazır olur?

– Nə bilim, vallah, yaxın günlərdə hazır olmalıdı. Gedib, maraqlanarsan...

Evimizin qarşısında Yunusla görüşüb, ayrılmaq istəyirdim ki, Yunusun ayrılmaq istəməyib, məni söhbətə tutmasından nəşə sözlü adama oxşadığını hiss etdim. Mən də heç nə soruşmadım. Məlumuydu ki, Yunus bura qədər arxamca düşüb, gəlirdi ki, bu günki işinə görə ona pul verim. Bu da pulsuz iş görmür ha... Nə olsun ki, əgər seçilsəm, onu məktəb di-

rektoru qoyduracağıma söz vermişdim. Özü də həmişə: – Hələlik məni dolandır, mən də sənənin təbliğatınla məşğul olum. İnşallah, seçilsən, məni direktor təyin elətdirəndən sonra aybaay dolyanı artıqlamasıyla çatdıraram, – deyirdi. Amma pis fikir deyildi. Artıqlamasıyla alınan pulun nəyi pisdi? Odur ki, əlimi cibimə salıb, Hamlet verən puldan bir şax iyirmilik də çıxarıb, Yunusa verdim. Zavvalı pulu görcək, xırda, yığcam gözləri bərəldi, gözlərinə işıq gəldi. Bir neçə dəfə, baş əyərək, çox sağ ol, deyəndən sonra aralandıq. O, yenidən təbliğat üçün camaatın yanına, mənsə, evə gəldim.

X

Bir gün sonra xəbər tutdum ki, Cəsur Cəsarətli də beş ildən bir olduğu kimi yenə də qəsəbəyə – əhaliylə görüşə gəlib. Yunusun dediyinə görə kafedə yığdığımız camaatın heç biri onunla görüşə getməyəcəkdi. Yunusun sözlərinə görə Cəsur seçicisinin olmadığını görüb, bəlkə də, nami-

zədliliyini bizim rayondan geri götürəcəkdə. Bu hal məni sevindirirdi. Bu üzdən də Yunusa zəng edib, onu da çaxırtdırb, qəsəbəni gəzib-dolaşacaqdıq. Camaat bizim qəsəbəni gəzdiyimizi görüb, bizə qoşulacaqdı. Bir sözlə, Cəsura acıq vermək istəyirdim.

Yenə də qara kostyumumu, ağ köynəyimi geyinib, boz qalstukumu bağlayıb, evimizin qarşısında Yunusla görüşdük. Deyirəm, bircə, tezliklə seçki kompaniyası bitsəydi, mənim də canım bu qalstukdan qurtarardı. Əvvəldən heç boynumda xalta gəzdirə bilmirəm də... Ürəyim sıxılır, elə bilirəm kimsə, boğazıma zəncir bağlayıb.

Mədəniyyət evinin qarşısında əməlli-başlı izdiham vardı. Dünən kafedə şirniyyatları yeməyi bir yana dursun, ciblərinə doldurdan, şirniyyat üstündə dava-dalaş salan, arvadını da doğuzdurmağı boynuma qoyan kirpi Güləli də əlində bayraq atdanıb-düşməyi bir yana: – “Qaragünlülərin ağ günü yalnız Cəsur Cəsərətli ilə ola bilər” – deyib, bağırırdı. Demək olar ki, dünən kafedə olan hamı Cəsurun da görüşünə yığışmışdı. Hələ özləri bir yana dursun, əli uşaqlı arvadlarını da gətirmişdilər.

Cəsür da prezidentə həsr etdiyi poemanı qışqıra-qışqıra oxuyur, bu avamlar da ağılları kəsməsə də əl çalırdılar. Bizim bu qaragünlüləri də qoyasan, boş-boşuna fısqırıq, əl çalalar. Bir sözlə ağız deyəni qulaq eşitmirdi. Məni görcək, dünən şirniyyatlı çayımı içənlər özlərini elə apardılar ki, guya, heç məni görmürlər. Yenə sağ olsun, dəli Məmmədəli ki, bircə, o, kəsdiyi çörəyi tapdalaımayıb, Yunusla mənim arxamca gəlirdi. Yunus:

– Tələt, bu camaatı qınayası deyil. Kasıb adamlardı. Bu yaltaq da beşdən-üçdən verib, hamını arvadlı-uşaqı yığıb bura gic-gic şeirlərinə qulaq asdırır.

– Onda belə çıxır ki, seçki günü də beşdən-üçdən verib, məntəqəyə gətirib, özünə səs verdirəcək də...

– Yox a kişi, sən narahat olma. Bunlara da qaragünlü deyərlər. Pulunu alıb, yeyəcəklər, seçki günü sənə səs verəcəklər. Başqa cür ola da bilməz. Hər gün çayxanada güclü təbliğat aparıram. Hamı da mənə söz verib ki, Yunus, sənın xətrinə, Tələt Ağgünə səs verəcəyik.

Bilirdim ki, Yunus gopa basır. Özünün qəsəbədəki "hörməti"ni gözümə soxub mənə minnət qoyur. Onun sözündən belə çıxırdı ki, mənə bu camaat ona görə deputat edəcək. Mən də dinməyib, seçki gününü gözləyirdim. Seçkiyə qədər Yunusu aclayıb, özümdən uzaqlaşdırı bilməzdim. Yenə beş-üç manatla qane olub, mənə vəkillik edib, seçki kompaniyamı pis-yaxşı yola verir. Bu da aralansaydı nə edərdim? İndi də maşallah, bir adamı vəkil tutmaq üçün filan qədər pul istəyirlər. Bu camaat belədir də, pulsuz bir iş görməzlər...

Cəsurun mitinq keçirdiyi ərazidən uzaqlaşıb, bir az qarşıdan bir dəstə qərənfil gülü alıb, qəsəbənin girişinə – Ağgün kişinin abidəsini ziyarət etməyə getdik. Əvvəlcədən sözləşdiyimiz kimi mən abidəyə yaxınlaşıb, gül qoyanda, Yunus şəkilimi çəkəcəkdi. Dəli Məmmədəli çantamı əlində tutub, ardımca gələcəkdi, guya, cəngüdənimdir. Abidənin qarşısında bir neçə şəkil çəkdirib, axşam "Facebook"dakı profilimə yerləşdirəcəkdim ki, qoy camaat mənə nə qədər öz kökünə bağlı bir adam olduğumu görsün.

Beləcə, rəhmətlik Ağgün kişinin məzarının qarşısında fotosessiya edib, geri döndük. Geri qayıdanda, mədəniyyət evinin qarşısındakı meydanda Cəsur Cəsarətli tribunada alovlu çıxışına davam edirdi. Amma aşağıda ona qulaq asan öz sürücüsündən və cangüdənlərindən savayı kimsə yox idi. Hamı dağılıb, getmişdi. Yanlarından keçəndə, nə qədər möhkəmdən danışmışam, qımıssaq da, Cəsur o qədər qızıxmışdı ki, başını oxuduğu kağızdan qaldıraraq, baxmadı. Yunus yenidən camaata “Qaragün kafe”də çay qonaqlığı verməyin məqamı olduğunu dedi. Ağıma batdı. Tələsik, dəli Məmmədəliyə dedik ki, xəbər yaysın ki, Tələt Ağgün “Qaragün kafe”də qəsəbə camaatına pulsuz ziyafət verir. Dəli Məmmədəlinin getməyilə “Qaragün kafe”nin qarşısında bir basabas yarandı ki, gəl, görəsən. Cəsur bu dəfə xəbər tutub, polislərin hamısını tökdü kafenin qarşısına. Polis camaatı necə yerlə sürüyə-sürüyə kafedən çıxarıb çölə atıb, kafenin də qapısına qıfıl vurdusa, ondan sonra kafe bir də açılmadı. Zavallı Həsən qapımdan çəkilmirdi ki, sənə görə kafemi bağlayıblar, get, açıdır. Mən

də ona söz vermişdim ki, seçkilərdən sonra “Qaragün” kafesini sökdürüb, yerində böyük, iki mərtəbəli bir Qaragün şadlıq evi tikdirib, verəcəyəm ona, işlətsin. Kişi də əməlli-başlı inanmışdı. Bir müddət qapımdan çəkilməmişdi. Amma mənim başım xarab deyildi ki, şadlıq evini tikdirib, kiməsə verəm, elə özüm işlədərdim də...

XI

Yenə də Yunusla qəsəbəni gəzib-dolaşmağa, camaatla söhbət etməyə çıxmışdıq. Axşam yorğun-arğın evə girəndə, Səhra verdiyi xəbərlə əməlli-başlı yorğunluğumu çıxardı.

– Tələt, bizim də uşağımız olacaq!

Dediyinə görə bu gün türkiyəli həkimin yanına gedib, müayinə olunandan sonra bu şad xəbəri ondan alıb. Həkim palaz boyda bir resept yazıb, bildirib ki, əgər, bu müalicələri etsən, tezliklə uşağa qalacaqsan. Kamilə də eləməyib tənbellik, həkimin yanından çıxan kimi bir torba

dava-dərmanı alıb, Səhranı da evə yola salıb ki, müalicənlə paralel olaraq, həm də ərinlə də yaxınlıq et ki, müalicə tez effekt versin. İndi yetim Tələt gəl, səhərləri camaatla əlləş, axşamlar da arvadla... Günüm itin günü olacaqdı...

Belə həkimlərdən çox olmuşdu. Hamısı da pulunu alıb, firmalarının satılmayan dərmanlarını da sırımışdılar ki, uşağın olacaq, heç bir nəticə də olmamışdı. İndi ümidimi bir tək Allaha bağlamışam. Başqaları kimi pirləri, ziyarətgahlara da nə özüm gəzmirəm, nə də ki, Səhranı getməyə qoymuram. Çünki mən bir tək olan Allahın varlığına inanıram. Ondan başqa heç nəyə!.. Çünki onlar da mənim kimi bir insan olublar. Nəyə görə axı, özümü sındırıb, onlara yalvarıb, nəyə istəyim?! Əgər belə gücləri varsa, özlərinə bir şey etsinlər də... Sadəcə nə edək, bizim camaatın avamlığındandır ki, yarıdan Allah dura-dura onun yaratdığı bəndələrə ümid bəsləyirik, həmin "seyid" deyiləcək bəndələri özümüzdən yüksəkdə tuturuq.

Rəhmətlik nənəm deyirdi, Qurani-Kərimdə yazılıb ki, Allah qarşısında bütün bəndələr bərabərdir. Onları bir-birindən ayıran birinin

kafir, digərinin mömin olmasıdır. Odur ki, Allahı çağırıb, ona hansısa bir dərini deyib, kömək istəmək istəyirsənsə, bunun üçün hansısa pirlərə getməyə ehtiyac yoxdu. Elə evində də oturub, Allaha dua edə bilərsən. Əgər niyyətin safdısı, Allah yəqin ki, səni duyacaq və yardımçı olacaqdı.

Bütün bunları nənəm mənə danışsa da özü deyilənlərə əməl etmirdi. Arvadın ömrü pirlərdə, ziyarətgahlarda keçdi... Üst-başı da doluydu sancaqlı dualarla. Uşaq olmağıma baxmayaraq, həmişə nənəmə gülərək: – Ay arvad, bu cır-cıdanı çıxart üstündən. Özün Allahın təkliyindən danışsən, sonra da üstünə cında əsgilər bağlayıb, Allaha şəriq qoşursan, – deyərək, tənqid edirdim. Nənəmsə: – A bala, günahdı, ağzın əyilər, elə demə, – deyərək, mənim üçün narahat olurdu. Amma mənim nə ağzım əyilmirdi, nə də başqa bir şey olmurdu. Uşaq olsam da dediklərimin doğruluğuna inanırdım. Elə o vaxtdan bu günə qədər də bir dəfə də olsun, pır, ziyarətgah deyilən yerlərə getməmişəm. Mən yalnız və yalnız Allahın varlığını təsdiq edirəm və ondan sonra da Mə-

həmmədin onun qulu və elçisi olduğuna şəhadət gətirirəm. Qalan hamısı boş şeylərdi. Hətta mənə elə gəlir ki, Məhəmməd peyğəmbərdən sonra dinin özünə də çox bəzəklər vurub, dəyişikliklər ediblər. Odur ki, xurafatlara uymayıb, ürəyimi Allaha bağlamışam. Əgər buna görə qurban olduğum məni cəhənnəm odunda yandıracaqsız, qoy, yandırınız...

Səhra da pirlərə, ziyarətgahlara pənah aparan biridi. Onu nə qədər başa salsam da, anlamır ki, anlamır. İndi də həkimin sözlərindən sonra əlində hansısa seyidin şəklini saxlayıb, ona yalvarıb, nəşə istəyirdi. Elə bil, bununla da onun gözlərindəki ümid çırağı daha da işıqlanırdı... Onu elə görəndə, yazığım gəlirdi. Çünki zavallı artıq neçə ildi ki, ana olmaq arzusundadı. Odur ki, hər şeyə inanıb, ona yalvarır ki, bəlkə, ana olmaq sevincini yaşamaq ona nəşib ola... Nə edək, ta qədimdən belə olub. İnsanlar inancsız yaşaya bilməyiblər. Mütləq, hansısa daş, dəmirə tapınıb, arzularını ondan istəyiblər. Təsadüfən, arzuları da gerçəkləşdiyində, qurbanları qoşa-qoşa aparıb, həmin o daşlara qurban verirdilər.

Səhraya yazılan iynələri vurmaq üçün tibb bacısı gətirmədik. Bu dəqiqə pul bizə seçkilərə görə çox lazım olduğu üçün iynə-dərmanını özüm etdim. Rəhmətlik anamdan iynə vurmağı öyrənmişdim. Səhra da etiraz etmədi. Onsuz da əvvəllər də iynələrini ya anam vurardı, ya da mən. Ümumiyyətlə, Səhrayla mən bir-birimizi yaxşı başa düşürük. O, məni anladı ki, əgər, iynələrini vurmaq üçün xüsusi tibb bacısı gətirsəydik, gərək, hər iynə vurmağına görə ən azı, bir manat pul verəydik. Gündə də üç dəfədən ayda doxsan manat edir. Bu dəqiqə mənim üçün doxsan manat da böyük pul idi. Odur ki, türkiyəli həkimin yazdığı müalicəni ona özüm edirdim. Həm də düzünə qalsa, başqa adama güvənmirdim. İndi hamısı pulla oxuyub qurtaran ali savadlı yox, “ali diplomlu” tibb işçiləridi.

Keçən dəfə mətbəədən gələndə, yolum Tibb Kollecinin yanından keçdi. Kollecin yanında türklərin qəşəng bir dönərxanası var. Şəhərdə işim çox olanda, naharımı bir dönərlə ayaqüstü edirəm. Bu dəfə də yaman acmışdım. Həmin

dönərxananın qarşısında dayanıb, bir dönər, bir stəkan da ayran sifariş edib, gözləyirdim. Kolləcin də tələbə qızları sifariş verirdilər. Bir-birlərinin arasında olan söhbətlərə istəməyərəkdən qulaq şahidi oldum. Bir qız digərinə:

– Az, smesterin pulunu vermişən?

– Hə, elə birinci mən vermişdim ki... Yadımdan çıxdı?

– Ay qız, mən hələ verə bilməmişəm e... Evdəkilərdən də istəyə bilmirəm. Evdə imkan yoxdur. Heç bilmirəm, nə edəcəyəm...

– Az, sevgilindən niyə almırsan ki?.. Mən elə Ramaldan alıb, verdim də... Heç evdəkilərin də xəbəri olmadı. Anamgil də elə bilir ki, imtahanlarımı özüm verirəm, ha, ha, ha...

– Az, mənim bəxtimdən nişanlım da acıdan ölən biridi. Bütün günü də gözünün qabağında qaraba-qara izləyir məni. Yoxsa, çoxdan birini əlimə keçirib, imtahanların pulunu qoparmışdım ondan.

– Kül sənənin başına, sənə lazım idi... Oturmuşdun da, gəzib, kef edirdin.

– Neyləyim e, ay qız, özün bilmədin ki, atam məcbur verdi?..

Bu qızların söhbətlərini dinləyib, o qədər əsəbləşdim ki, dönəri də almayıb, oradan uzaqlaşdım.

Son vaxtlar, gənclər çox dəyişiblər. Televizorda Avropanı görür, həvəsə düşüb avropalı olmaq istəyirlər. Bəzlərini görəndə, gülməkdən qarnım cırılır ki, şəhərin bu başından, o başını tanımır, Avropadan dəm vururlar. A, zalım uşağı, sən hər televizorda gördüyünə niyə, inanırsan ki... Bəlkə, heç, onlar normal həyatlarında o cürə abırsız deyillər, sadəcə, efirdə elə olurlar. Bizim manıs müğənnilər kimi. Səhnəyə çıxanda, adam utandığından gözlərini yummaq istəyir. Amma gəl, həyatda görəndə, aman Allah, özlərini elə çəkirlər ki, srağagün "qaluboy" Fəridlə öpüşüb, şəkil çəkdirən Əfsanə deyil... Bundan ağır xasiyyətli, tərbiyyəli qadın yoxdur...

Amma vallah, arada bir millət nümayəndəsi olaraq, bu zavallı millətə yazığım da gəlir. Deyirəm, bunların axırı necə olacaq, ilahi?.. Hamsı soyuna-soyuna, ata-ata, xəyanət edə edə gedir. Yenə, İslam bunların qarşısını bir az alırdı. Cənnətdən, cəhənnəmdən qorxub, özlərini yığışdırıb, otururdular. İndi bu Avropaya

inteqrasiyadı– nədi, o olandan bəri, qorxuları da yoxdu. Deyirlər, Avropanın qızlarının nəyi bizdən artıqdır? Hamısı eybəcər, arıq-tırıq şeylərdi... Bizim isə həm üzümüz gözəldi, həm də bədənımız. Onlar qısa əmək geyinib çöp ayaqlarını çöldə qoya bilirlər, biz toppuş ayaqlarımızı qoya bilmirik?!

Hə, yaxşı yadıma düşdü. Bu vaxta qədər düşünürdüm ki, yənə cəhənnəm, ailə mədəniyyətimizi qoruyub, saxlamışıq. Arvad ərinə, ər də arvadına dəyər verir, hörmət edir. Qadın xəyanəti bağışlanılmaz sayılır...Amma qardaş, sən demə, bunu da bu yeni yumurtadan çıxan gənclərimiz məhv ediblər. O gün “Facebook”da bir xanım status yazıb ki, intim hissələrin ailəyə heç bir aidiyyəti yoxdur. Soruşdum ki, necə yəni yoxdur, qayıdıb, mənə nə desə yaxşıdır, deyir, ailə qurursan, həyat yoldaşını sevirsən. Amma həyat yoldaşından başqa oğlan dostların da ola bilər ki, arada onlarla da intim əlaqədə ola bilərsən. Axırda da fikrinə belə son verdi ki, Avropada da belədir. İnanıram ki, həmin bu xanımın fikrini azı, əlli-altmış nəfər bəyəndi. Dağıl, a dünya, deməli,

bundan sonra arvadlar da kefləri kimlə istədi, yatıb-duracaq, ərlər də həmin kələləri arvadlarının dostu hesab edəcəkdi... Bir sözlə, “yeni gənclərimiz”in fikri ilə bundan sonra alnımıza oğraş yazmalıyıdıq.

Nə isə, bu “gənclər”dən danışanda, əsəblərim korlanır. Səhranın məni telefona çağırması fikrimi özümə yönəltdi.

– Kimdir Səhra?

– Yunusdu, səni çağırır telefona.

Öz iş otağıma keçib, yeni aldığım, dəri kürsümə yayxanıb, telefonun dəstəyini götürdüm.

– Eşidirəm!..

– Tələt, xəbərin var, Cəsur adamlarına sənin plakatlarının hamısını cırdırıb...

Elə bil, cəhənnəmdən başıma qaynar su axıtdılar, saçlarımdan süzülüb, bütün bədənim yandırılıb, yaxdı.

– Nə danışırısan?!

– Hm, mənə də indi dəli Məmmədəli xəbər verdi.

– Bu dəqiqə hazırlaş, gəl, mən də çıxıram, gedib, birgə baxaq.

Dəstəyi yerinə asdım. Səhra da nəşə baş verdiyini duyub, gəlib, yanımda dayanmışdı. Telefonun dəstəyini asan kimi Səhra:

– Nə baş verib, Tələt?, – deyərək, həyəcanlı, sual dolu gözlərini mənə zilləyib, cavab gözlədi. Məndən olsaydı, indi ona heç nə demədən, hazırlaşib, evdən çıxardım. Amma müalicə ərəfəsində ona həyəcanlanmaq olmazdı deyə cavab verdim:

– Yaltaq, köpək oğlu bütün təbliğat vasitələrini cırdırıb.

– Ay Tələt, vaxtında atam da, mən də sənə başa saldıq ki, bu sənin işin deyil, işindən çıxma, get işini işlə, başını dolandır. Bu qurdlara baş qoşmaq olmaz. Adamın başını elə kəsərlər ki, xəbər də olmaz...

– E, yenə də başlama da... Əvvəldən elə işimə nəhs gətirdiniz ki, bir işim də alınmır da...

– Ay Tələt, nəhs söhbəti deyil e, atam deyir ki, vallah başınıza oyun açarlar. Görürsən ki, artıq indidən başlayıblar...

– Nə edəcəklər, sürgün edəcəklər məni? Demokratik ölkədir, namizədliyimi vermişəm də...

– Tələt, sənə hər şey adi gəlir e... Elə bilir-sən, indi demokratiyadır deyə, heç kimi sürgün edə bilməzlər?! Vallah, indiki sürgünlərin sayı 37-dən çoxdur. İndi insanları mənəvi cəhətdən sürgün edib, mənəviyyatlarını güllələyirlər...

– Yetər, bəsdi, az əsəbimlə oyna. Get, pal-tarlarımı çıxar, Yunusla gedirəm...

– Özün bilərsən, – deyib, Səhra otaqdan çıxıb, az sonra əlində ütülü kostyumumu gətirib, qoyub, çıxdı. Tələsik əynimi geyinib, evdən çıxanda, Yunus dəli Məmmədəliylə qapının qarşısında məni gözləyirdilər. Yunus:

– Tələt, düşünürəm ki, polisə xəbər etməyin mənası yoxdur. Onsuz da bu dəqiqə sənin namizədliyini ləğv etdirməyə bəhanə gəzirlər. Polis də elə o, yaltaq tərəfdəndi. Qardaş canı, hərleyib-fırlayıb, bizi günahkar çıxaracaqlar. Odur ki, qərara almışam ki, onsuzda en qədər plakatımız artıq qalıb, Məmmədəli yenidən yapışdırsın. Onsuzda seçkilərə bir şey qalmayıb.

Məmmədəli də uzun, çirkli saqqalının üstündən üzünü qaşıya-qaşıya:

– Düz deyir, Ağgün müəllim.

Məmmədəlinin yenə də çaşıb, Ağgün müəllim deməsi, məni hövsələdən çıxardı. Bununla neçənci dəfə idi ki, adımı qoyub, təxəllüsümlə "müəllim" deyib, qıcıqlandırırdı məni. Kənara baxıb, bir kəsin olmadığını dəqiqləşdirəndən sonra, bir qapaz başına vurub:

– Ədə, sənə neçə defə deyim ki, a kişi, mənim adım Ağgün deyil, Tələt müəllimdir, Ağgün təxəllüsümdü. Camaatın da yanında deyib, məni biabır edərsən.

Dəli Məmmədəli qızışdı, onu zorla sakitləşdirmək olurdu. Bu dəfə də elə bil, tərslikdəndi. Başqa vaxt başına bir qapaz vurudun. Sakit durub, başını yerə dikib, qulaq asırdı, indi elə bil, bunu da öyrətmişdilər ki, Tələti əsəbdən iflic elə, ölsün. O, qışqıraraq:

– E, hara vurursan, əlinin altında-zadda böyümüşəm? İndidən bir söz deyən kimi başıma qapaz vurursan, gör, sən deputat olsan, camaatı hökumət verən maşının altına salıb, üstündən keçərsən, uf da deməzsən. Vapşə, mən sənin plakatını-zadı yapışdırmıram. Get, zəhmət çək, özün yapışdır. Mən özüm də Cəsarətli müəllimə səs verəcəyəm. Qal yana-yana...

Vəziyyətin qəlizləşdiyini, qonşuların eşidəcəyini görüb, Yunus astaca, Məmmədəli eşitməyəcək tərzdə:

– Tələt, sənə nə olub, havalanmısan? Bu saat polis gələr, deyər, camaatı döymüsən, tutar basar səni içəri, namizədliyin də ləğv olunub gedər. Tez ürəyini al, işlər yoluna düşsün. Mən sənə üçün küçə-küçə gəzib, plakat yapışdıran deyiləm ha... Mən vəkiləm!.. – dedi.

Yunusun sözləri ağıma batdı. Necə gərəkdir, bu dəqiqə Məmmədəlinin könlünü almaıydım.

– Məmmədəli, sən özün bilirsən ki, xətrini qardaşım qədər istəyirəm. Qardaşım rəhmətə gedəndən sonra sənə elə özümə qardaş hesab edirəm, – Hiss edirdim ki, Məmmədəli sözlərimdən yavaş-yavaş yumuşalır, tısı-pısı yatırdı, – indi sən deyirsən, mənim bir böyük qardaş kimi sənə bir şapalaq vurmağa haqqım yoxdu? Yoxdusa onda bu nə qardaşlıq oldu e?..

Məmmədəli utana-utatana başını yerə dikib mızıldana-mızıldana dilləndi:

– Var, niyə də olmasın. Elə bildim, ciddi vurursan, ona görə əsəbləşdim.

Yunus da məni müdafiə etdi:

– Adın batsın sənin. Hələ də burda durub, böyük qardaşıyla söz güləşdirir e... Cəhənnəm ol burdan, get bizdən plakatları götür, qaç bir-bir hamsını hardan cırıblar, yerinə yapışdır.

Məmmədəli şalvarını belinə çəkib (həmişə harasa tələsəndə, gücünü şalvarını belinə çəkməklə yığırdı): Baş üstə deyib, qaçaraq, göz-dən itdi. Bir neçə dəqiqə sonra biz Yunusla dayanıb, söhbət edərkən qarşımızdan kiminsə sürətlə ötüb keçdiyini gördük, arxaya çevrilib, baxdıqda Məmmədəlinin əlində yapışqan qabı və bükülü plakatların qaçdığını gördük. Xeyli gülüşdükdən sonra Yunusa dilucu bizə getməsini təklif etdim. Sən demə, bunun da ürəyindən imiş. Dərhal: – Hə, gedək, bizimkilər də rayona gediblər, qalmışam evdə, acından ölürəm. Mən də gedəcəkdim e, sənin işinə görə qaldım, – yenə də mənə minnət qoydu.

Səhranın iynəsinin vaxtı idi. Yunusu qonaq otağında bir neçə dəqiqəliyə tək qoyub, yataq otağına keçib, iynəsini vurub, yenidən qayıtdım. Az sonra Səhra da şirniyyatla çay gətirib, bizimlə oturdu. Səhra:

– Yunus qardaş, necəsiniz, Səmayə necədir, neçə vaxtdır, görünür?!.

– Belə də ay Səhra xanım... Səmayə uşaqlar rayona gedib. Neçə vaxtdı, Tələtin işinə görə işə də gedə bilmirəm deyə, evə çörək pulu da apara bilmirəm. Səmayədə işdən məzuniyyət götürmüşdü deyə yolladım rayona ki, gedib, orda dolansınlar, görək, bu seçkilərdən başımıza nə gələcək... Yaxşı olar...

Onun nəhs gətirəcəyini görüb, sözünü ağzında kəsdim.

– Niyə nəhs danışırısan? Lap, yaxşı da olacaq...

– Tələt, nəhs danışmıram e, sadəcə, deyir, şər deməsən, xeyir gəlməz...

Səhra da Yunusun sözünə dəstək oldu:

– Yunus qardaş, bax, bu belədi. İmkan vermir ki, hər tərəfli düşünəsən. Beynini kor edir, deyir, ancaq bir tərəfli, yaxşı tərəfindən düşün.

– Hə də, ay bacı. Bax, buna görə də işlərimiz baş-ayaq gedir də... Bu kişi imkan vermir ki, işimizi hərtərəfli görək...

Əsəbləşdim:

– Əşşi, siz hardan biləsiniz e... Nə isə, az oynayın əsəbimlə, – Səhraya – Ay qız, Yunus neçə gündür uşaqlar evdə yoxdu deyə, acından ölür, dur gör, evdə yeməyə nə var, gətir, ver, yesin!– deyə təpindim.

Səhra sözümü doğru başa düşüb, dərhal ayağa qalxıb, mətbəxə keçdi. Yunus incimiş halda:

– E, Tələt, səninki, olmadı ki, o nə sözdür, bacının yanında deyib, məni biabır edirsən?!

– Nə deyirəm a kişi, bayaq aşağıda demədin ki, acından ölürəm?

– Dedim, daha demədim ki, gəl, evdə məni biabır elə. Sənin bu xasiyyətindən xoşum gəlmir də... Bu gün – sabah deputat olacaqsan, bu pis xasiyyətindən hələ də əl çəkməmişən. Adam biabır edənsən.

– Heç çəkməyəcəyəm də... Bizim millət budur da, düz danışan adamı gözü götürmür. Nə dedim ki, dediyin sözü doğru dedim də...

Az keçməmiş, Səhra masanı yeməklə doldurdu. Yunus yeməkləri elə təpələşdirirdi ki, elə bil, acliqdan çıxmışdı.

Yemək üçün danışan deyiləm. Amma bu Yunusun özünün evinə gedəsən, arvadı bir stəkan çayı da gətirib, adamın qabağına qoymaz. Özü də bir sifət göstərirdi ki, sözünü də yarımçıq saxlayıb, durub gedərdin. Yunus da arvadından çəkdiyindən, bir söz deməz. Onlara getdin, arvad öz işiylə məşğul olar – ya televizora baxar, ya da telefonla danışardı. Yunus da qalxıb, çay gətirərdi. Yeddinci sinfdə oxuyan bir qızları da var. Qız da elə anasının ikinci tayıdır. Necə deyərlər: “Ana çıxan ağacı bala budaq-budaq çıxar”. Qız atasına qulluq etməkdən, zavallı Yunus həm uşağa, həm də arvadına qulluq edir. Hələ məhəllədə danışılanlara görə evdə pal-paltarları da Yunus yuyur. Bir iki dəfə onu ipdən paltar sərəndə də görmüşdülər. Mən onu qınamırdım. Nə etsin, qarşısına ləçər çıxmışdı. Bir söz deməmiş, əşyalarını

toplayıb, çıxıb atası evinə gedir, Yunusu da məhkəməyə verib, ev tələb edirdi. Yunus da adi bir orta məktəb müəllimi idi. Əvvəl mən işlədiyim məktəbdə bədən tərbiyyəsi fənnini tədris edirdi. Arvadı isə həkim idi. Onların ailədaxili münasibətlərini görüb, bir daha da özüm üçün təsdiq etdim ki, doğurdan da gərək, insan ailə quranda, özünün babını tapsın. Yoxsa, dolanmaq, çətin məslə olurdu. Əsas da ki, ailədə qadın ali təhsilli, kişi orta təhsilli olurdusa, ay aman, həmin ailədə qadın özünü çoxbilmiş kimi aparır... Amma bunu da bütün qadınlara şamil etmək olmaz. Məsələn, yaxşı yadımdadı, o vaxt mən kollecdə təhsil alanda, bizim Nərgiz adlı tarix müəllimimiz vardı. O, həmişə qızlarımıza danışırdı ki, onun həyat yoldaşı, savadsız birsidir. Tikintilərdə fəhlə işləyir. Amma Nərgiz müəllimənin dediyinə görə o, evdə yoldaşıyla elə rəftar edirdi ki, guya, onun savadı yoldaşından azdı, yoldaşı ondan çox bilir. Deyirdi, qadın gərək, evdə özünü çoxbilmiş kimi göstərib, kişini aşağılamasın. Qadın nə qədər savadlı olsa da, evdə həyat yoldaşını özündən üstün hesab etməli, hər bir

şeydə onunla hesablaşmalıdır. Yoxsa, ailə laxlayacaq, evdə kimin kişi, kimin qadın olduğu bilinməyəcək.

Bir də mənim qətiyyəni xoşum gəlməyən şey odur ki, evdə uşaqların yanında ata-ana mübahisə edib, bir-birini söysünlər. Həmin bu hal da zavallı Yunusun ailəsində vardı. Arvadı qızının yanında kişiyə ağzından çıxmayan söz qalmırdı ki, deməsin. Buna görə də uşaq artıq atasını bir kişi kimi görmür, hörmət etmirdi.

Rəhmətlik atamla – anamın sağlığında bir dəfə də olsun onların mübahisə etdiyini görməmişdim. Bu o demək deyildi ki, onların arasında söz-söhbətləri olmurdu, olurdu. Hətta bir-iki dəfə otaqlarında, bizdən xəlvəti, pıçılı ilə dalaşdıqlarını da eşitmişdim. Amma otaqdan çıxan kimi bizim yanımızda özlərini elə aparırdılar ki, guya, heç nə baş verməyib. Düzü, indi belə ailələri görmürəm. Heç mən özüm də atama bənzəməmişəm. Hirsimi içimdə boğa bil-mirəm. Əsəbləşdimsə, qurtadı, getdi, kim var, kim yoxdu, baxmayıb, başlayıram qışqırmağa... Sadəcə, mənimlə Yunusun arasında fərqimiz ondadır ki, Yunus yox, onun arvadı qışqırırdı.

Allah eləməsin, Yunusun arvadı kimi arvadım olsaydı, bir gün də qalmazdım onunla. Pencəyimi götürüb, çıxardım evdən...

Yunus:

– Tələt, Allah süfrənizi həmişə bol eləsin. Mən durum, gedim. Görüm Məmmədəli nə iş gördü. Sən də internetdə-zadda öz təbliğatını davam elə. Artıq çox az qalıb, gərək, bu son günləri var gücümüzlə çalışaq.

Səhra:

– Yunus qardaş, oturun, bir stəkan da çay gətirim, için, sonra gedərsiniz.

– Yox bacı, görüləsi işlər çoxdur, getməliyəm – deyib, Yunus ayağa qalxıb, mənimlə görüşüb, getdi.

Səhranın da ürəyi yuxa adamdı. O, da Yunusun arvadının ləçərliyindən xəbərdar idi. Bu üzdən də özü həmişə mənə deyirdi ki, evə gələndə, Yunusu da gətirib, bir loxma, yedirib, yola salaq. Evdə arvad ona yemək vermir-di. Hələ yalan-döğru Səhranın dediyinə görə məhəllədə qonşu arvadlar danışdırlar ki, Yunusun arvadı poliklinikanın baş həkimiyə yaman mehribandırlar. Bir sözlə, Yunus çox

bədbəxt adam idi. Budan sonra ayrılı da bilməzdi. Fərli bir ailəsi də yoxdu ki, ona dayaq duraydılar. İfritə arvadı bütün qohum-əqrəbanın ayağını evdən kəsmişdi. Heç kim gəlib, getmir, zavallı Yunusun gün-güzəranından xəbərdar olmurdu. Bir sözlə, dayağı yox idi. Qalmışdı bir ləçərin əlində. Nə hava çalsaydı, məcburdu oynasın qabağında...

– Tələt, atam zəng etmişdi. Deyir ki, bir dostuyla Cəsur Cəsəratli xəbər yollayıb ki, kürəkəninə de, namizədliyini geri götürsün.

– Atan nə deyib bəs?

– Nə deyəcək, yalandan deyib ki, mən kürəkənimlə danışmıram deyə, ona heç bir təsir göstərə bilmərəm.

– Pah, qorxub atan danışmıram, deyər, işində ona söz gələr?!

– Tələt, sən də qəribə adamsan e... Sənin seçilib-seçilməyəcəyin nisyə söhbətdi. İndi deyirsən, sən nisyə işindən yana, atam nağd işindən əl götürsün?..

– Narahat olmayın, çox az qalıb, hamınıza nağd, ya nisyə olduğunu sübut edəcəyəm...

– Nə isə Tələt, mənim yuxum var. Bir az yatıb, gözlərimin dincini almaq istəyirəm. Nə-sə lazım deyilsə, mən gedim, yatım?!

– Termosu doldur, yanıma qoy, get yat.

Səhra mətbəxə keçib, əlində termosla da dərhal qayıtdı.

– Çayın hazırdı, bayaqdan dəmləyib, qoymuşam, – deyib, yataq otağına keçdi.

XV

Hər axşam mən Səhradan xeyli gec yatardım. Gecə narahat olmayım deyə, həmişə Səhra yatmazdan öncə termosda çay dəmləyər, yanımda qoyardı. Mən də internetdə hansısa maraqlı məlumatları oxuya-oxuya tez-tez armudu stəkanda çay süzüb içərdim.

Uşaqılıqdan öyrəncəliydim, armudu stəkandan savayı, başqa stəkanda çay içə bilmirdim. Rəhmətlik atam həmişə zarafatla: – “ A bala, dəqiqədə bir armudu stəkanda çay içməkdənsə, bir dəfəlik iri stəkanda iç, bir saatdan bir iç

də...” – deyirdi. Mən də həmişə ana babamı atama misal çəkirdim.

Ana babam şəkər xəstəsiydi. Şəkərdən gözləri tutulmuşdu. Onun da kiçik qəhvə fincanı vardı. Həmin fincanı da həmişə pencəyinin cibində gəzdirərdi. Hara çatdı, həmin fincanla çay içərdi. Yenə arada bir içsəydi, dərd yarı. Kişi dayanmadan fincanına çay süzdürüb, iki-üç qurtum içər, fincan boşalardı. Rəhmətlik nə-nəm də: – Ay kişi, mən də sənin kimi şəkər xəstəsiyəm. Mənim də sənin kimi dilim-dodağım quruyur, amma daha sənin kimi etmirəm. İri bir fincanda bir saatdan bir çay içirəm, bəs edir. Sən balaca bir fincanı qoymusan cibinə, səhər açıldandan alırsan o fincanını əlinə, bir də gecə yatanda qoyursan, – deyib, kişini tənqid edirdi.

Babamla nə-nəmi həyatda yaşadıkları müddətdə bir dəfə də olsun, mehriban görmədim. Ömrlərinin sonuna qədər bir-birini qırdılar. Nənəm babamdan qabaq rəhmətə getdi. Nənəm rəhmətə gedəndən sonra babam dayımın yanına köçdü. Gəlini qulluq edirdi ona. Nənəmlə sağlığında yola gətməsələr də arvaddan sonra kişi yaman fikir edirdi. Tez-tez də: – Ar-

vad getməyilə qaranlıq dünyamı daha da zülmətə çevirdi, – deyib, gileylənirdi. Yatmağı çox sevən babam, nənəmin ölümündən sonra gününü daha çox yatmaqla keçirirdi. Deyirdi, yatanda arvadı yuxuda görür, dərdləşirəm onunla, yalvarıram ki, məni də yanına aparsın, deyə heç yuxudan oyanmaq istəmirəm. Nənəmin ölümündən düz üç ay sonra elə yatdığı yerdə babam da rəhmətə getdi – arvadına qovuşdu...

Doğurdan da əvvəldən gözləri görən adamın sonradan kor olması çox çətin olur. Bu üzəndən də həmin adamlar yuxularda – yenə də əvvəlki kimi görürlər deyə, daha çox yatmağı sevirilər. Vay o gündən ki, insanın yuxuları da kor ola...

Bəzən, düşünürəm ki, kor olan adamlar üçün rəngarənglik yoxdur. Amma yanıldığımı da düşünürəm. Çünki onların da zülmət dünyalarında özlərinəməxsus rəngarənglikləri olur.

Bilgisayarımı açıb, internetə qoşuldum. “Facebook” səhifəmi açdım. Xeyli dostluq təklifi gəlmişdi. Mən uzun müddətdir ki, “Facebook”da qeydiyyatdan keçmişdim. Millət vəkilliyinə namizəd olmazdan öncə, bir dəfə də

mənə dostluq təklifi gəldiyini görməmişdim. Paylaşdığım status və keçidlərə də bir nəfər də olsa, bəyəndim etmir, bir kəlmə də olsa yazmurdılar. Amma indi... O gün yazmağa söz tapmayıb, üç nöqtə yazdım statusuma, düz otuz iki nəfər bəyəndim edib, iyirmi altı nəfər də rəy yazmışdılar bu nöqtələrə. Biri deyirdi, sizin bu üç nöqtələrinizdə böyük hikmət var, biri deyirdi, bu nöqtələr yaşadığımız həyatdır, nə bilim nələr... Hansı ki, mən nöqtələri qoyarkən, onların yazdıqları barədə düşünməmişdim. Doğurdan da gülməlidir. Bizim camaat bax, budur. Bir balaca, hansısa vəzifəyə namizəd olan adama çalışırlar ki, hər vasitəylə yaxınlıq etsinlər. Amma adi adam oldun, heç adam yerinə də qoymurlar. Deyirəm, bu məşhurluq da bir şey deyil ha... Peşman oluram, "Facebook"da söhbət listəsində olmağa. Hərə bir tərəfdən yazır, bilmirəm, hansına cavab verəm. Yazmaqları bir yana dursun, hələ səhifə keçidləri yollayıb, səhifəni bəyənib, profilində paylaşmaq üçün dəng edənləri demirəm... Eh, bu "Facebook"da başımıza bax, belə bəladır. O gün Səhra şikayət edirdi. Deyirdi, bu "Facebook"u

çıxaranın başı batsın. Evə gəldin, girirsən ora, çıxmaq bilmirsən, daha gecələri də tək yatıram. Səhər mən yuxudan oyananda sən yatmağa gəlırsən, iki-üç saat yatıb, oyanırsan, axırda, yuxusuzluqdan əsəblərin pozulacaq.

Doğru deyirdi Səhra. Bu seçkilərə görə gecəm-gündüzüm də yox idi. Amma nəynəyim, kasıb adamam, mən özüm-özümü təbliğ etməsəm, kim məni təbliğ edəcəkdi, heç kim?! Bu üzdən də seçki bitənə qədər, özümə bir az əziyyət verməyimin zərəri yoxdu. Onsuzda, seçildəndən sonra bütün günü yatacaqdım da... Parlamentin üzvləri bütün günü hamısı yuxulayırlar. Əsas da ki, qocalar... Onları parlamentdə görəndə, məni qınamayın, qıcıqlanıram. A kişi, yaxud, ay arvad, nə istəyirsən, yedişini yeyib, yığdığını da yığmısan. Gərək, gəlib, dövlətin əsas orqanı olan Milli Məclisində yuxulayasan?.. Çıx get, otur evində, qoy bir cavanlar da gəlib, yesinlər də... Yox, imkan verməzlər, vəsiyyət ediblər ki, öləndə də cənazələrini burdan götürsünlər.

Bu gecəmi də özümü, platformamı "Facebook"da reklam etməklə keçirib, səhərin açılmasına az qalmış, bilgisayarımı söndürüb, get-

dim yerimə. Səhra çoxdan yatmışdı. Amma onu oyatmalıydım. Həkimin dediyinə görə müalicəylə paralel olaraq, gərək ki, özümüz də çalışaydıq ki, uşağımız olsun...

XVI

Səhər yuxudan oyananda, Səhra yanımda deyildi. Gecələr gec yatmağıma baxmayaraq, səhərlər erkən oyanırdım. Səhəranın məndən tez yatmasına baxmayaraq, səhərlər onu mən oyadırdım. O, da yerinin içində o yan-bu yana çevrilib, bir az da mənə naz edəndən sonra qalxıb, əl-üzünü yuyur, daha sonra səhər yeməyi hazırlayırdı. İndi onu yanımda görməyincə, düzü bir az təəccübləndim, nə olmuşdu ki, məndən qabaq oyanmışdı?! Yataq otağımızda taxtla üz-üzə divardan asılan saata baxdım: saat 09:25 – dəqiqəni göstərirdi. Həmişə saat doqquz tamamda özümdən asılı olmayaraq, yuxudan oyanırdım. Bu gün deyəsən, iyirmi beş dəqiqə gecikmişdim. Yerimdən qalxıb, şalvarımı əynimə geyi-

nib, qonaq otağına keçdim. Səhra da qonaq otağında telefonla danışdı. Onun səhərin gözü açılmamış telefonla danışdığını görüb, bir söz deməyib, yaxınlaşıb, qulağımı telefonun dəstəyinə tutub, anasıyla danışdığını görüb, aralanıb, hamama keçdim. Əl-üzümü yuyub, qayıdan da Səhra artıq dəstəyi asmışdı. Süfrəyə yağ, pendir, çay qoyurdu.

– Səhra, səhər-səhər nə baş vermişdi ki, ananla danışdın?

– Heç, anam zəng etmişdi. Deyir, gecə yuxuda məni görüb, nigaran qalıb, oyanan kimi zəng edib.

-Hm..

Səhra, sevincək, yadına nəsə düşmüş kimi, boynuma sarılıb:

– Tələt, sənəin xəbərin var ki, vaxtımdan keçib?..

Səhranı ilk dəfə idi ki, adi vaxtlarda boynuma sarılan, bu cür mehriban görürdüm. Lap, özümü itirdim.

– Başa düşmədim, vaxtımdan keçib, nədir?

– E, sən də ki... Xəstələnməyimin vaxtımdan keçib də...

Səhrayla ailə qurandan bəri, bu sözü eşitməyimi elə həyəcanla gözləyirdim ki... Amma neçə il idi mən bu sözün həsrətindəydim. İnsanlar bəzən, canlı bir varlığın həsrətindən çox hansısa cansız bir sözün də həsrətini çəkirlər. Mən də həmin bu sözün həsrətindəydim.

– Yəni mən ata olacağam?!

– Hə, Tələt, əgər, gecikmə deyilsə, demək ki, uşaqdır. Sabah həkimə gedəcəyəm...

Sevincimdən dilim tutuldu. İlk dəfə idi ki, nə seçkilər, nə də başqa bir şey haqqında düşünmürdüm. Həyəcandan əllərim əsirdi. Mən də tay-tuşlarım kimi ata olacaqdım. Mənim də övladım, varisim olacaqdı, mən də “Ata” sözü eşidəcəkdim. Sevincimdən Səhranı qollarımın üstünə alıb, fırlayıb, dayanmadan öpdüm.

– Bəsti Tələt, sal məni aşağı. Bax, indi birdən, uşaq olar, düşər ha...

Səhranın zarafatla dediyi bu söz mənə ciddi gəldi. Dərhal, astaca, onu qucağımdan yerə qoydum.

– Səhra, qurban olum, hələ dəqiq heç nə bilməmiş, heç kimə bir kəlmə də söz demə. Heç anana da demə.

– Tələt, səncə, anam mənim pisliliyimi istəyər? Elə o, yazıq həkimi tapıb, məni aparıb, dava-dərmanımı da almadımı?..

İlk dəfəydi ki, Kamilənin də hərəkətlərini unudur, içimdə ona qarşı olan nifrətimi silib, atırdım. İndi Kamiləni də, Hamletini də çox istəyirdim. Səhra düz deyir, ən azından onlar da mənim kimi qızlarının övladının olmasını, nəvə görmək istəyirdilər. O biri nəvələri yanlarında olmadıqlarından, onlar da baba, nənənin ləzzətini duya bilmirdilər.

– Düz deyirsən Səhra. Bağışla, bu günə qədər atana, anana qarşı da çox haqsızlıq etmişəm.

Sanki, bu sözlərim Səhranı kövrəltdi. O, yenidən boynuma sarılaraq: – Sən mənim canımsan, Tələt, – deyərək, hönküdü. Mən də onun ağlamağına dözə bilməyib, gözlərimdən yaş damcıladı.

Uşaq Səhranın da, mənim də ən həssas yerimizdir. Bu üzdən də bu xəbərə sevinir, sevindiyimiz qədər də kövrəlirdik. Amma birdən, bəlkə elə Səhranın dediyi kimi uşaq yox, gecikmə oldu, onda necə olacaqdı?!

– Səhra, birdən, doğurdan, gecikmə olsa, necə olacaq?!

– Nə bilim Tələt?.. Allah özü kömək olsun. Amma bu yaşım qədər məndə gecikmə olmayıb. Həmişə vaxtlı-vaxtında, xəstələnmişəm. Artıq üç gündür ki, vaxtımdan keçib.

Səhra dedikcə, ürəyimdə, öz-özümə təsəlli verir, onun hamilə olduğunu öz-özümə inandırırıdım.

– Yaxşı, bəs, həkimə nə vaxt getmək istəyirsən?

– Sabah seçkilərdi. Səhər gedib, birgə səs verərik, sonra ordan məni anamgilə yola salarsan, axşamı qalaram, səhərisi tezdən anamla həkimə gedərik.

Əgər, uşaq söhbəti olmasaydı, Səhranın seçki günü məni tək qoymasına, həyatda razı olmazdım. Amma uşağa görə hər şeyimdən keçməyə hazır idim. Yetər ki, Allah bu payı məndən əsirgəməsin.

Həmin günü Yunusla çıxıb, son dəfə qəsbə sakinləri ilə görüşəcəkdik. Amma Səhranın xəbərindən sonra evdən çölə çıxmaq istəmədim. Yunusa zəng edib, özünün son proses-

slərlə tanış olub, mənə məlumat verməsini dedim. Özümsə, bütün günü neçə illərdən bəri, heç vaxt olmadığı kimi Səhrayla evdə mehribancasına söhbət etdik. Arada, zarafatla başımı qarnına qoyub, qulaq asmaq istəyəndə, Səhra: – A, uşaqsan, bilmirsən ki, hələ orda heç nə yoxdu, – deyib, o, da mənimlə zarafat edirdi. Həyatımın ən gözəl gününü yaşayırdım...

XVII

Gecəni demək olar ki, sevincimizdən yatmadıq. Səhər də yuxudan erkən oyandıq. Dərhal ayağa qalxıb, əynimizi geyinib, evdən çıxdıq və seçki məntəqəsinə yol aldığımız. Bütün ölkədə olduğu kimi Qaragündə də bir canlanma vardı. Sanki, bu gün səma da bir başqa cür idi. Qış ayı olmasına baxmayaraq, günəş çıxmışdı. Sanki bu günəş qış ayında Qaragünü mənim vasitəmlə, zülmətdən qurtarmaq üçün çıxmışdı. Başımı qaldırıb, günəşə tam baxa bilməsəm də

(Gözlərim qamaşırdı), onun da mənə dəstək olduğunu hiss edirdim.

Qəsəbənin bütün seçki məntəqələrinin qarşısında və digər görkəmli yerlərində iri, üzərində "Qaragünlülərin ağ günü – Tələt Ağgünlə!.." yazılı plakatlarım asılmışdı. Mənim plakatlarının yanındasa, bir palaz platforması yazılan, bu seçki dairəsindən mənə rəqib olaraq, namizədliyini irəli sürən yaltaq, saray şairi Cəsur Cəsarətlinin qımuşan şəkli seçicilərin üzünə hırıldayırdı. Görən, bu camaat kimə səs verəcəkdi?!

Səhranın seçki məntəqəsinə gedən yol boyunca: – Zəhmətin hədərdi. Səsə-zada baxan kimdi, onsuzda bu şairciyəz seçiləcək, – deməsinə baxmayaraq, dəqiq bilirdim ki, qaragünlülərin deputatı özüm olacağam. Bunu arxamca seçki məntəqəsinə mənimlə birgə addımlayan izdihamı görən hər bir kəs belə düşünərdi. Bu yerdə, mənə elə gəldi ki, mən artıq deputatam. Necə prezident hər yerə arvadıyla gedir, mən də arvadımla qəsəbəni dolaşmağa, camaatın problemləriylə maraqlanmağa çıxmışam. Səhra da deputat arvadı olduğu üçün yaman nazlanır. Daha sonra birdən möhkəm yağış yağmağa baş-

layır və mən evimə gedir, əynimi dəyişib, iş otağıma keçirəm. Pəncərədən qarovulçuya (dayım oğlu Orana) işarə edirəm ki, camaatı bir-bir içəri buraxsın. Elə bu an çöldən səslər eşidirəm:

– Ağəz, utanmırsan, özünü qabağa verir-sən? Mən səndən qabağ gəlmişəm.

– Ədə, dur qırağa, bu saat nöyütü töküb, özümü yandıraram, bayaqdan yağışın altında növbədə durmuşam.

– Ay xala, sən Allah, nöyütü-zadı, üstünə tökmə, qiyməti bahadı. Hələ deyirlər, gələn ildən qiymətini iki dəfə də qaldıracaqlar.

Cırcırma səslə bir qadın qarovulçuya:

– Başa düşmədim, bu funturuşkanın əynində şalvar var deyə, birinci buraxırsan, mən başı bağlı, abırlı-həyalıyam, sizin fikrinizdə çuşkayam deyə, gözləməliyəm?..

Digər qadın:

– Ağəz, funturuşka sənə anondu, özün-sən. Bu saat səni elə cırram ki...

Araya dava-dalaş düşür. Funturuşka deyilən qadının özündən də xeyli cavan bir oğlan, daha doğrusu, uzun saçlı, dodaqlarını funturuşkadan da çox boyamış, qaşlarını almış, əy-

ninə dar cins şalvar və qısa mavi rəngli, qırmızı xəttlər olan gödəkçə geymiş “qalıboy” (deyəsən, funtruşkanın əriydi) özünə abırlı-həyalı deyən qadının başından şalını necə dartıb, saçından yapışırsa, az qala arvadın başının dərisi yerindən çıxa.

– Ağəz, qəhbə, nə olub, üzüvə tüpürən yoxdu deyə, yanırısan? Bu saat səni ayağımın altına alıb, ağzuva...

Bu yerdə Səhra qolumu dartaraq, artıq seçki məntəqəsinə çatdığımızı işarələdi. Biz məntəqəyə daxil olanda, hamının üzü gülür, mənə hörmətlə yanaşırdılar. Məntəqə sədri, qəsəbəmizin Mənzil İstismar Sahəsinin rəisi Turab məni qapının ağzında qarşılayaraq, görüşüb, içəri dəvət etdi. Mən məntəqəyə girən kimi məntəqənin üzvləri hamısı ayağa qalxıb, görüşdülər. Ardımca məntəqəyə doluşan qaragünlülər, qanundan kənar olsa da, içəridə: – “Qaragünün ağ günü, Tələt Ağgünlə!..” – deyə, şüarlar səsləndirirdilər. Mənsə, gerçəkdən də artıq qarpızlanmışdım. Onu da qeyd edim ki, arxamca gələn camaatı Yunus dünəndən hazırlamışdı. Hərəsinə beş manat pul vermişdi

ki, səhər seçkilərə gəlib, mənə səs versinlər və qanundan kənar olsa da, məntəqədə mənim şüarlarımı səsləndirsinlər. Neyləyək, Cəsurun imkanı vardı, on ildi hökuməti talayırdı, camaata on manatdan pul paylayırdı, mənim də gücüm buna çatırdı.

Mən və Səhra şəxsiyyət vəsiqəmizi məntəqə üzvünə təqdim edib, seçki bülleteni alıb, kabinaya girdik. Öz adamın üzərindən iks işarəsi qoyub, çölə çıxıb, camaatın şüarları altında hamıyla sağollaşıb, evə qayıtdıq.

Səhra anasıgilə getməliydi. Mən Yunusa tapşırıdım ki, qapıya bir taksi gətirsin, Səhranı qapıdan yola salım. Axı, nə də olsa, millət vəkilliyinə namizədin arvadı idi. Heç, elə də şey olar ki, o, avtobusla getsin?!

Yunus taksini gətirdi, Səhranı yola saldım. Yunusa da tapşırıdım ki, seçki bitənə qədər bütün məntəqələri gəzib, hər şeyi diqqətlə müşahidə etsin. Əgər, hər hansısa bir qanun pozuntusu görərsə, yerindəcə, aktlaşdırsın. Özümün isə bu gün evdən çölə çıxmaq fikrim yox idi.

Yenə də dörd divarda tək qalmışdım. Özü də belə bir gündə – həyatımın həll olunduğu, seçki günündə. Seçki bitmişdi. Bayaq Yunus zəng edib, qəsəbəmizdəki seçki məntəqələrini gəzib, müşahidə edərkən, bir faktı qeydə aldığını bildirdi. Deyir, məntəqənin birində yaşlı bir qadın guya ürəyi gedib, yerə yıxılıb, məntəqədə də əməlli-başlı qarışıq düşüb. Bu məqamda da məntəqə üzvlərindən birinin bir topa bülleteni qutuya saldığını görüb. Yaxınlaşıb ki, əlində tutsun, artıq gec olub, bülletenlər qutuya düşüb. Məntəqə üzvünə etrazını bildirdikdə isə, qadın olduğu üçün üz-gözün, yaxasın cırıb, polis çağırıb ki, bu adam mənə şər atır, şər atmağı bir qırağa dursun, qadın xaylağının yaxsın cırır. Maraqlıdı ki, polis Yunusu tutub, şöbəyə aparmayıb, elə oradan uzaqlaşdırmaqla kifayətlənib. Məhz bu üzdən də narahatam ki, birdən saxtılıqla Cəsuru seçdirələr. Amma yenə də ümidimi kəsmirəm.

Mən qoltuqda, televizorun qarşısında oturub, Mərkəzi Seçki Komissiyasından (MSK) canlı yayımı izləyirdim. Hələ bizim dairə barədə bir söz danışmırdılar. Yəqin ki, bülletenlər hələ ora çatdırılmamışdı. İçəridən ürəyim əssə, narahat olsa da, elə bil, bununla yanaşı hansısa naməlum bir hiss mənə: – “Dur, sakit ol, bu camaatın vəkili sənsən. Hamı sənə səs verib” – deyir, məni sakitləşdirirdi. Bu arada özündənrazi Cəsurun necə də pərt olduğunu təsəvvür edirdim. Onu belə görmək necə də xoşdu mənə. Cəmi bir dəfə qəsəbəyə gəlib, yalandan camaatla görüşmüşdü. Onda sonda necə pərt halda qaldığını hələ də unutmuram. Buna baxmayaraq, utanmaz-utanmaz təşviqatın sonuncu günü efirə çıxaraq: – Ay camaat, hər yoldan ötənə səs verməyin. Sizi ağ günə mən çıxaraçağam. Əgər bu dəfə də mənə etimad göstərsəniz, ümidlərinizi doğruldacaq, hər bir problemlərinizi həll edəcəyəm. Lazım gələrsə, öz vəsaitim hesabına sizin üçün hər bir şərait yaradacağam. Bilirsiniz ki, mən yaradıcı adamam. Yaradıcı insan yalan danışa bilməz” – deyib, həmişə olduğu kimi bu dəfə də qara-

günlüləri azdırmaq istəyirdi. Bu camaat da başa düşmürdü ki, elə yalanın yekəsini danışan da yaradıcı adamlar olur da... Amma alınmadı. Ardınca mən camaatı yenə də Yunusun köməkliyilə "Qaragün kafe"yə toplayaraq həm yedirib, içirdim, həm də sözlərimi çatdırdım ki, seçiləndən sonra bir dəfə də olsun, canlı-canlı gəlib, əhaliylə görüşüb, onların dərdləriylə maraqlanmayan biri necə axı sizin problemlərinizi həll edəcək. Mən sizin içinizdən olan biriyəm. Sizin problemləriniz həm də mənim problemlərimdi, mənim ailəmin problemidi. Camaatın da həmişə olduğu kimi başı yeməyə qarışsa da yenə də birtəhər məni dinləyib, sözlərimi alqışladılar. Artıq məndə tam inam var ki, Qaragün camaatından heç bir nəfər də Cəsura səs verməyəcək. Artıq bu on ildə onun iç üzünü, yaltaq simasını bu camaat tanıyıb.

Canlı yayımda hələ ki, şəhər ətrafı dairələrin nəticələrini elan edirlər. Demək olar ki, əksər qalib gələn namizədlər əvvəlki deputatlardı ki, yenidən seçilirdilər. Aralarında müxalifətin də bir-iki namizədi var ki, yenidən seçilirlər. Onlar da o kəslərdi ki, adları müxalifətdi, özləri isə...

“Müxalifətəm” deyib, seçilib, dünyaya göstərirlər ki, biz demokratik ölkəyik. Bizim də parlamentimizdə müxalifəti təmsil edən nümayəndələr var. Lakin əslində həmin nümayəndələr öz maraqlarını müdafiyyə edərək, parlamentdə ağızlarına su alıb durmaqdan başqa bir şey bilmirlər.

Artıq gecədən xeyli keçmişdi. Hələ də bizim məntəqə barədə bir açıqlama vermirdilər. Çox güman ki, səhərə, bəlkə də axşama çəkəcək. Neylək, mənim gözləməkdən başqa bir çarəm qalmır... Bura qədər dözmüşəm, görək, bir neçə saati da dözməyi bacaracağammı?.. Öz-özümə nə qədər təsəlli verməyə çalışsam da, yenə də səbrsizlənir, narahat olurdum...

XIX

Gecə televizora baxdığım yerdə, elə qoltuqdaca, oturduğum yerdə yuxuya getmişəm, xəbərim olmayıb. Səhər oyananda, boynum qurumuşdu. Başımı çiynimin üstünə qoyduğuma və pəncərənin yanında yatdığımıza görə, əməlli-başlı soyuqlamışdım...

Boynumu xırıldadıb, televizora baxdım ki, görüm (gecədən televizor yanılı qalmışdı), nəticələr nə yerdədi, reklam verirdilər. Səbrsizləniib, ayağa qalxıb, iş otağıma keçdim, bilgisayarımı açıb, internetə qoşulub, Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) rəsmi internet səhifəsinə daxil oldum. Qaragün dairəsinin qarşısında Cəsarətli Cəsur Cəsarət oğlu 68.8 %, Şərifli Tələt Qadir oğlu 31.2 % göstəricisini gördükdə, elə bil, dünya gözümdə qaraldı. Bu alçaq, yenə də öz çirkin saxtakarlığı ilə deputat seçilmişdi. Demək, mənim də arzum ürəyimdə qalmışdı... Deməli, hələ bundan sonra beş il də bu camaat bu gündə qalacaqdı. Hələ bəlkə, bundan da bəttər olacaqdı. Yox, mən bu işi belə qoymalı deyiləm. Yunus gəlsin, qanun pozuntusuyla bağlı olan aktı da götürüb, məhkəməyə müraciət edəcəyəm. Özü də bizim məhkəmələrə yox. Seçkilər kimi məhkəmələrimizin də qərarları saxtadır. Bu üzdən də düz Avropa məhkəməsinə şikayət edəcəyəm. Yenə, bacarsa, bacarsa bunlarla Avropa bacarar.

Bu anda, həyət qapısının açıldığını eşitdim. Yerimdə elə donub, qalmışdım ki, ayağa qalxıb, kimin gəldiyinə də baxa bilmədim. Birdən qaynanam Kamiləylə Səhra otağa daxil oldular. Kamilə sevinə-sevinə, gözlərində yaş damcılarıyla:

– Tələt, səni təbrik edirəm. Axır ki, Allah sənə də arzularını ürəyində qoymadı.

Deyəsən, Kamilə hər şeydən xəbərsiz idi. Elə bilirdi ki, mən seçilmişəm. Bu üzdən də mənə nə qədər çətin olsa da, özümü toparlayıb, dedim:

– Sevinməyinizə lüzum yoxdu. Heç bir arzum-filan gerçəkləşmədi. Mən seçilməmişəm, yenə də o, alçaq seçildi. Siz niyə sevinirsiniz?

Səhra:

– Onu biz də bilirik. Sən də qəribə adamsan e... Sənə vaxtında demişdik də...

– Bəs, mənim başqa nə arzum var ki?!.

– Onu anam sənə deyəcək...

Kamilə:

– Tələt, gözün aydın, elə indicə həkimin yanından gəlirik. Sənə də övladın olacaq. Sən

də ata olacaqsan... Həkim test edib, arvadının hamilə olduğunu müəyyən etdi.

Tamam hər şey yadımdan çıxmışdı. Kamilə deyəndə, qulaqlarıma inanmadım.

– Mən ata olacağam?..

Səhra:

– Hə, Tələt, doğrudur, mən də ana olacağam.

İlahi, bu xəbər bütün həyatımı dəyişdi. Bu xəbərlə, Cəsur da, seçki də hər şey yadımdan çıxdı. Sevindiyimdən ilk dəfə Kamiləni də qucaqlayıb, hönkür-hönkür ağlamağa başladım. Bu anda Yunus da gəldi. Dünən məntəqədə baş verən qanun pozuntusuyla bağlı olan aktı gətirmişdi. Ondan aktı alıb, cırıb, tullayanda, zavallının gözləri bərələ qaldı. Heç nədən xəbəri yox idi.

Yunus:

– Sən nə edirsən, Tələt? Bizim taleyimiz o aktdan asılı idi...

– Cəhənnəm olsun akt da, seçki də, Cəsurdə, hamısı... Yunus, mən ata olacağam

e... ata, – deyib, sevindiyimdən onu da qucaqlayıb, hönkürdüm.

İndi mənim üçün fərqi yox idi – qızım olsun, yaxud oğlum. Hansı olsaydı da adını Ağgün qoyacaqdım. Uşağı özüm elə ruhda böyüdəcəkdim ki, heç olmaya, böyüyəndə, o uşaq mənim bacarmadığım işi bacarıb, bizim qaragünümüzü geridə qoyub, ağa çıxarsın.

*Avqust 2010 – Avqust 2011,
Bakı şəhəri*